

158-22
25 6241
3

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับ
เพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยม
ศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยม
ศึกษาแบบสหศึกษา จังหวัดอุดรธานี

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิมมาล อันทะชัย

15 ส.ค. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

กันยายน 2532

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับ
 เพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยม
 ศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยม
 ศึกษาแบบสหศึกษา จังหวัดอุดรธานี

บทคัดย่อ

ของ

นิมิตวาล อันทะชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

กันยายน 2532

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติและการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศตามตัวแปรต่าง ๆ คือ ประเภทของโรงเรียน ระดับชั้น และเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสตรีราชินูทิศ โรงเรียนอุตรดิตถ์ และโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม ปีการศึกษา 2532 จำนวน 373 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามวัดทัศนคติและแบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ Pearson Product Moment และ Analysis of Variance

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ทัศนคติกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศมีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ทัศนคติของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีทัศนคติไม่แตกต่างกัน
6. นักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
7. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. การปรับค่าความสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่แตกต่างกัน

9. การปรับค่าความสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. การปรับค่าความสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิง ในโรงเรียน
มัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

11. การปรับค่าความสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชาย ในโรงเรียน
มัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF RELATIONSHIPS BETWEEN SELF-CONCEPT
AND ADJUSTMENT TO OPPOSITE SEX PEERS OF
LOWER-SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN GIRL,
BOY AND CO-EDUCATION SCHOOL IN
CHANGWAT UDON THANI

AN ABSTRACT

BY

NIMNAUN UNTACHAI

A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

September 1989

The purpose of this study was to investigate relationships between self-concept and adjustment to opposite sex peers and to compare self-concept and adjustment to opposite sex peers with the kind of school, grade and sex. The sample are 373 lower-secondary students in Sathree Rachinootich, Udon Pittayanukul and Prajack Silapakarn School in academic year 1989. The instrument is the questionnaire measure self-concept and questionnaire measure adjustment to opposite sex peers. The data were analysed by Pearson Product Moment and Analysis of Variance.

The major results were as follow :

1. There was significantly correlation between self-concept and adjustment to opposite sex peers at .01 level.

2. There was significantly difference of the self-concept among Girl, Boy and Co-education School at .01 level.

3. There was significantly difference of the self-concept among Mathayom Suksa 1, Mathayom Suksa 11 and Mathayom Suksa 111 at .05 level.

4. There was significantly difference of the self-concept between girl and boy students at .01 level.

5. There was no significantly difference of the self-concept of girl students between Girl School and Co-education School.

6. There was significantly difference of the self-concept of boy students between Boy School and Co-education School at .01 level.

7. There was significantly difference of the adjustment to opposite sex peers among Girl, Boy and Co-education School at .01 level.

8. There was no significantly difference of the adjustment to opposite sex peers among Mathayom Suksa 1, Mathayom Suksa 11 and Mathayom Suksa 111

9. There was significantly difference of the adjustment to opposite sex peers between girl and boy students at .01 level.

10. There was significantly difference of the adjustment to opposite sex peers of girl students between Girl School and Co-education School at .01 level.

11. There was no significantly difference of the adjustment to opposite sex peers of boy students between Boy School and Co-education School.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณิศรและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
(รศ. กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์)

..... กรรมการ
(ผศ. จิราภรณ์ บุญส่ง)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ. กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์)

..... กรรมการ
(ผศ. จิราภรณ์ บุญส่ง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ. สมเจตน์ อภิมนตรีรักษา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... ควบคบบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่.....๖..... เดือน.....ตุลาคม..... พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศกฎปลการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์
กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ประธานและกรรมการ
ควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเจตน์ อภิณหวิรัช คณะกรรมการ
สอบเพิ่มเติม โดยได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัย
จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.มิ่งพรพรณ เกิดพิทักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา หาสิตะพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี รังสินันท์
ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำตรวจสอบแบบสอบถามให้เกิดความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คณะครู อาจารย์ โรงเรียนสตรีราชินูทิศ โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยานุกูล
โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร โรงเรียนอุตรพิชัยรักษ์ ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล และคณะนักวิจัยที่กรุณากรอกแบบสอบถาม

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณจันทร์พร กลอดเพ็ง คุณวราภรณ์ สมประสงค์
คุณรัตนา ติลวงษ์ คุณกรรณิการ์ ชาศิมนตรี คุณจุฬารัตน์ ชานี คุณวาสนา ไชยรัตน์
คุณไพจิตร โสภา คุณศุภิมา พงษ์ผล คุณอำนาจ แสงโชติ คุณรณชัย ศรีสุธัญญาวงศ์
คุณเจนวิทย์ เจนโฮสง คุณพิเชฐ อินโสม คุณวิรศักดิ์ หลอดเงิน และเพื่อน ๆ
เอกจิตวิทยาการศึกษาทุกคนที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัย

ท้ายสุดนี้ ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณ คุณแม่จิม อันทะชัย ขอขอบพระคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ
ผู้สนับสนุนทั้งกำลังใจและกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอกราบขอบพระคุณ
ครู อาจารย์ ผู้วางรากฐานทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้น ตลอดจนคุณพ่อบัว อันทะชัย
ผู้ล่วงลับไปแล้ว

นิมิตวาล อันทะชัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษากันคว้า	3
สมมติฐานในการศึกษากันคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษากันคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษากันคว้า	5
ประชากร	5
กลุ่มตัวอย่าง	5
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายของอัตมโนทัศน์	8
ตัวกำหนดอัตมโนทัศน์	9
การวัดอัตมโนทัศน์	9
พัฒนาการของอัตมโนทัศน์	10
ผลงานวิจัยเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์	12
งานวิจัยในต่างประเทศ	12
งานวิจัยในประเทศ	13
ความหมายของการปรับตัว	15
สาเหตุของการปรับตัว	17
ลักษณะของวัยรุ่นที่ปรับตัวได้ดี	18

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ .	22
งานวิจัยในต่างประเทศ	22
งานวิจัยในประเทศ	23
3 วิธีดำเนินการศึกษากันคว่ำ	28
ประชากร	28
กลุ่มตัวอย่าง	28
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	28
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษากันคว่ำ	30
แบบสอบถามวัดทัศนคติในทัศน	30
แบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ	34
การหาคุณภาพของแบบสอบถาม	36
การดำเนินการศึกษากันคว่ำ	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
สถิติพื้นฐาน	38
สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม	39
สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
ความมุ่งหมายของการศึกษากันคว่ำ	58

บทที่	หน้า
วิธีดำเนินการศึกษากันทั่ว	58
ประชากร	58
✓ กลุ่มตัวอย่าง	58
✓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษากันทั่ว	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
✓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
อภิปรายผลการวิจัย	62
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	76
ประวัติย่อของผู้วิจัย	91

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
2	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปรับตัวด้าน สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และ โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา	43
3	วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติระหว่างโรงเรียนมัธยม ศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษา แบบสหศึกษา	45
4	แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยม ศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษา แบบสหศึกษาเป็นรายคู่	46
5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 .	47
6	แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรายคู่	48
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติระหว่างนักเรียน หญิงกับนักเรียนชาย	49
8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติ ระหว่างนักเรียน หญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยม ศึกษาแบบสหศึกษา	50

9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอัตราในทัศน ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา	51
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา	52
11	ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาเป็นรายคู่	53
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	54
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศระหว่างนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย	55
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศระหว่างนักเรียนหญิง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา	56
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชาย กับนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา	57
16	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดทัศนในทัศน ..	88
17	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ	89

บทที่ 1

บทนำ

①
ภูมิหลัง

* ปัญหาวัยรุ่นที่พบมากในปัจจุบันคือ ปัญหาการปรับตัวซึ่งเกิดจากการเริ่มเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏชัดเจนคือ การเปลี่ยนแปลงทางกายซึ่งทำให้เด็กเกิดความรู้สึกกระดากอายต่อรูปร่างของตนจนไม่รู้จะวางตัวเช่นไร มีความวิตกกังวลในเรื่องรูปร่างหน้าตาและการเปลี่ยนแปลงทางเพศซึ่งทำให้เด็กมีอาการหงุดหงิด หว้นไหวง่าย กิริยาผิดแปลกไป (ประนอมศรี ตูยานนท์- 2514 : 7) ดังที่เซอร์ล็อก (Hurlock. 1949 : 83) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหาและมีความเครียดทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับจรรยา สุวรรณทัต (2520 : 113) ที่กล่าวว่า พัฒนาการของมนุษย์ทุกระยะทุกตอนที่บุคคลเข้าช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเจริญเติบโตย่อมทำให้เกิดปัญหาได้ โดยเฉพาะในขั้นพัฒนาการของการเป็นวัยรุ่น เด็กวัยรุ่นในทุกวัฒนธรรมมักเผชิญปัญหาอย่างหนึ่งที่คล้ายคลึงกันคือ การเปลี่ยนแปลงทางกายและแรงกระตุ้นทางเพศ ซึ่งเป็นเหตุทำให้เกิดความกระตือรือร้นต่อเด็กในแง่ของจิตใจ อารมณ์ตลอดจนสังคมและสติปัญญา และในแต่ละขั้นของพัฒนาการของบุคคลจะผ่านปัญหาในการปรับตัวเพื่อเข้าสู่พัฒนาการในขั้นสูงต่อไป

ปัญหาการปรับตัวของวัยรุ่นกับเพื่อนต่างเพศก็เป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของวัยรุ่นซึ่งมักจะพบทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ต้องพบหรือติดต่อกับเพื่อนต่างเพศ ทั้งเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงมักจะประหม่าและรู้สึกกล้าบึกใจในการพูดคุยหรือทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. 2518 : 237 - 243) นอกจากนี้ วันเพ็ญ บุญประกอบ (2520 : 66) มีความเห็นว่า ปัญหาทางเพศนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากความไม่แน่ใจในการคบเพื่อนต่างเพศ ความกลัวพ่อแม่ คำสั่งสอนข้อห้ามต่าง ๆ ความอายหรือความรู้สึกที่ต่ำต้อยถ้าไม่มีเพื่อนต่างเพศ สิ่งเหล่านี้อาจทำให้วัยรุ่นประหลาดใจโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่ง สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2518 : 56 - 59) เสนอว่า ความต้อง

การของวัยรุ่นคือ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในความเป็นชายหญิงของตน ความสามารถ
 ของตนทั้งจากเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม เด็กจะต้องปรับตัวให้เข้ากับหมู่คณะ เพื่อน
 ต่างเพศและบุคคลอื่น ๆ ที่ตนเกี่ยวข้อง ถ้าวัยรุ่นชายหญิงปรับตัวให้เข้ากับเพศตรงข้ามได้
 เป็นอย่างดี โดยไม่เกิดความคับข้องใจ จะเป็นผลดีต่อความนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self
 Concept) ต่อกลุ่มสังคมเพื่อน ในทางตรงกันข้ามถ้าวัยรุ่นชายหญิงไม่สามารถปรับตัวเข้า
 กับเพศตรงข้ามได้ จะทำให้วัยรุ่นขาดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem)
 (นิมิตร์- สุพันธ์ไพฑูรย์, 2527 : 108) ซึ่งสอดคล้องกับแมกแคนเลส
 (McCandless, 1967 : 291) ที่พบว่า บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ดีจะมีลักษณะอุปนิสัยที่
 หวังประสงค์ มีความกังวลต่ำ สามารถปรับตัวได้ดี มีความอดากรู้อยากเห็น เป็นคนเก็บ
 มีความสัมพันธ์ในกลุ่มดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองมากกว่าบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ไม่ดี และจะ
 ใช้กลวิธีป้องกันตนเองน้อยมาก และสอดคล้องกับฮามัด (Hamed, 1967 : 225 -
 226) ที่พบว่า เด็กที่มองตนเองตามความเป็นจริงเป็นเด็กที่ปรับตัวได้ดี และเด็กที่มี
 อัตมโนทัศน์ดีจะปรับตัวได้ดี

โดยทั่วไป การจัดการศึกษาทั้งในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษามีการจัดให้ทั้ง
 เด็กชายและหญิงเรียนรวมกัน แต่พอถึงระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นระดับที่นักเรียนอยู่ในช่วง
 วัยรุ่นมีบางโรงเรียนไม่ได้จัดให้เรียนรวมกันแล้วกลับมาจัดให้เรียนรวมกันอีกในระดับ
 อุดมศึกษา (อคุลย์ -คนยัง, 2513 : 2) การจัดการเรียนการสอนแบบแยกกันเรียนใน
 ช่วงวัยรุ่นอาจทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ ดังเช่นที่ พรรณี
 มณีสีบุญลอย (2505 : 498 - 500) ศึกษาเรื่องสหศึกษากับการพัฒนาทางด้านสังคมของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครและธนบุรี พบว่า นักเรียนวัยรุ่นทั้งชายและ
 หญิงในโรงเรียนสหศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ดีกว่านักเรียนวัยรุ่นทั้งชาย
 และหญิงที่เรียนในโรงเรียนชายหรือหญิงล้วน และสอดคล้องกับการวิจัยของ สิริวรรณ คำเข้ม
 (2520 : 8) ที่ศึกษาเรื่องการปรับตัวในการคบเพื่อนต่างเพศระหว่างนักศึกษานักเรียนชั้นปีที่ 1
 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน ที่จบจากโรงเรียนสตรีและโรงเรียนสหศึกษา พบว่า

นักศึกษานหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรีมีการปรับตัวแตกต่างไปจากนักศึกษานหญิงที่จบจากโรงเรียนสหศึกษา โดยนักศึกษานหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรีมีเพื่อนต่างเพศน้อย ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน มีความวิตกกังวลต่อความถูกยั่วยุใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม สำหรับนักศึกษานหญิงที่จบจากโรงเรียนสหศึกษามีเพื่อนต่างเพศมากและชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างเพศ มีความเชื่อมั่นในตนเองในการคบเพื่อนต่างเพศ และทั้งสองกลุ่มนี้ต่างสนใจในเรื่องเพื่อนต่างเพศ และมีความเห็นว่าเป็นเรื่องปกติที่จะคบเพื่อนต่างเพศได้

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้โดยมีความคิดเห็นว่า อคติในทัศนคติจะมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสหศึกษาน่าจะมีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศดีกว่านักเรียนในโรงเรียนชายล้วนหรือหญิงล้วน

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ประเภทของโรงเรียน ระดับชั้น และเพศ
3. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ประเภทของโรงเรียน ระดับชั้น และเพศ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. อคติในทัศนคติกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต

2. อคติโน้ตทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน

3. อคติโน้ตทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกัน

4. อคติโน้ตทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชายแตกต่างกัน

5. อคติโน้ตทัศน์ของนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน

6. อคติโน้ตทัศน์ของนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน

7. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน

8. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกัน

9. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชายแตกต่างกัน

10. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน

11. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชาย กับนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษากันคว่า

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้ให้

คำปรึกษา นักจิตวิทยา นักการศึกษาตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กในวัยนี้คือ เป็นแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมให้เด็กมีอัคมโนทัศน์และการปรับตัวด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศในเด็กวัยเดียวกันให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนสตรีราชนิเทศ โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยานุกูล และโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 5,447 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนสตรีราชนิเทศ โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยานุกูล และโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) จำนวน 373 คน
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้
 - ก. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปรคือ
 - 1) อัคมโนทัศน์
 - 2) การปรับตัวด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ
 - ข. การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างตัวแปร
 - 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - ก) ประเภทของโรงเรียน ได้แก่
 - 1) โรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง
 - 2) โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย
 - 3) โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา

๖๖๖) ~~ข)~~ ระดับชั้น ใดแก่

- 1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 3) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

๖๖๖) ~~ค)~~ เพศ ใดแก่

- 1) เพศหญิง
 - 2) เพศชาย
- 2) ตัวแปรตาม ใดแก่
- ก) อึดมโนทัศน์
 - ข) การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ

✓ นิยามศัพท์

✓ 1. อึดมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อตนเองในตำแหน่งต่าง ๆ
ใดแก่ รูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง
กับผู้อื่น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

✓ 1.1 รูปร่างลักษณะ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองในตำแหน่ง
รูปร่างหน้าตา น้ำหนัก ส่วนสูง หวดทรง อิริยาบถต่าง ๆ และการแต่งกาย

✓ 1.2 ความสามารถ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในการแสดง
ความสามารถด้านการเรียนและการทำงาน

✓ 1.3 คุณค่าของตนเอง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในการประเมินค่าของ
ตนเอง ในด้านการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจใน
ตนเอง

✓ 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด
เกี่ยวกับตนเองในด้านการสร้างความสัมพันธ์ การทำงานร่วมกันและการปรับตัวเข้ากับ
บุคคลอื่น

2. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลที่สามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านเจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ และความสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลต่อเพื่อนต่างเพศในค่านิยม ได้แก่ การคิดและรู้สึกว่าเป็นเพื่อนต่างเพศเป็นบุคคลที่ไม่น่ากลัว สามารถคบเป็นเพื่อนกันได้ แม้ว่าจะเป็นเพศตรงข้าม

2.2 การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลในการที่จะสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อเพศตรงข้ามได้ ได้แก่ การยิ้ม หัวเราะ พูดคุยด้วยความรู้สึกและท่าทางที่สบายใจ ไม่กระดากอายจนเป็นอุปสรรคต่อการติดต่อพูดคุย

2.3 ความสามารถในการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลที่สามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นกีฬา กิจกรรมของชุมนุมหรือการทำงานอื่น ๆ กับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจและประสบผลสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์ของบทบาทสมาชิกในการเข้าร่วมกลุ่ม

3. โรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่รับเฉพาะนักเรียนหญิง ในที่นี้คือโรงเรียนสตรีราชินูทิศ

4. โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่รับเฉพาะนักเรียนชาย ในที่นี้คือโรงเรียนอุตรพิทยานุูล

5. โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่รับทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ในที่นี้คือโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

ความหมายของอัตมโนทัศน์

๘ / เรมี (Rainy. 1948 : 153 - 156) เป็นบุคคลแรกที่ทำให้คำจำกัดความของอัตมโนทัศน์ โดยกล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งถูกจัดให้เป็นระบบ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลมาจากการสังเกตทั้งในอดีตและปัจจุบัน และเป็นสิ่งที่บุคคลเชื่อเกี่ยวกับตัวของเขาเอง อัตมโนทัศน์เป็นเหมือนแผนที่ที่แต่ละคนจะใช้พิจารณาเพื่อเข้าใจตนเอง ส่วน โรเจอร์ส (Rogers. 1951 : 136) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นโครงสร้างของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม/ซึ่งสอดคล้องกับกูค (Good. 1973 : 254) ซึ่งให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ไว้ว่า เป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถ รูปร่างลักษณะ การกระทำกิจวัตรของตนเองในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง และสอดคล้องกับบาร์ตัสเสก (Bartussek. 1972 : 185) และแฟรนค์เซน (Frandsen. 1961 : 472) ที่กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นผลรวมของทัศนคติ ความนึกคิด ความรู้สึก และค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรม ความสามารถและคุณลักษณะของตนเอง

พรหมทิพย์ เกษะนันท์ (2517 : 56) สรุปความหมายของอัตมโนทัศน์ไว้ว่าเป็นความนึกเห็นเกี่ยวกับตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของตน แต่เป็นแก่นแท้เป็นส่วนที่สำคัญ เป็นคุณลักษณะประจำตัวของตนเอง เป็นลักษณะที่บุคคลคิดว่าเป็นตัวของเขาเองตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่แห่งไหน แต่อัตมโนทัศน์ไม่ใช่ตน เพราะตนคือวิถีทางที่บุคคลเป็นของตนเอง รวมความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองบางส่วนพร้อมทั้งร่างกาย บุคลิกภาพ สติปัญญา ความสามารถ นิสัยใจกลงไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับอ่ำไพ ทิริพัฒน์ (2515 : 95) ซึ่งเห็นว่าอัตมโนทัศน์กับตนไม่ใช่สิ่งเดียวกัน โดยกล่าวว่า อัตมโนทัศน์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ "ตน"

ซึ่ง "คน" หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นตัวของเขาคือ ร่างกาย บุคลิกภาพ สติปัญญา ความสามารถ นิสัยใจคอ ค่านิยมของบุคคลนั้น

ที่ ๑ / * สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อตนเองในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ จากประสบการณ์ที่คนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้จะพัฒนาไปเรื่อย ๆ ตามระดับวุฒิภาวะและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยใช้หลักของโรเจอร์สและบุคคลที่ให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ไว้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อตนเองในค่านิรूपร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น / ข ๔๗.

ตัวกำหนดอัตมโนทัศน์

พรณี ศ เจนจิต (2528 : 305) สรุปไว้ว่า แหล่งสำคัญที่เป็นตัวกำหนดอัตมโนทัศน์ มี 2 ประการคือ

1. กรอบกรัว
2. สิ่งแวดล้อม

1. กรอบกรัว เป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลในกรอบกรัวประพฤติดุปฏิบัติต่อเด็กทั้งในค่านิยมหรือไมตรี

2. สิ่งแวดล้อม เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ ซึ่งเกิดจากบุคคลรอบ ๆ ตัวเด็ก เช่น ครู เพื่อน ฯลฯ ประพฤติดุปฏิบัติต่อเด็กทั้งในค่านิยมและไมตรี และยังพบอีกว่า อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมจะมีมากขึ้นเมื่อเด็กเติบโตเป็นวัยรุ่น

การวัดอัตมโนทัศน์

พรณทิพย์ เกษะนันท์ (Punthip Bekanan. 1974 : 14 - 16) ได้รวบรวมเทคนิคการวัดอัตมโนทัศน์ไว้ 2 วิธีคือ

1. แบบ Projective Technique เป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลแสดงออก
ด้วยความรู้สึกไร้สำนึก เช่น การวาดภาพ การเล่าเรื่องจากภาพ การใช้แบบทดสอบต่าง ๆ
2. แบบ Informal Technique มีทั้งแบบที่เป็นคำพูดและไม่เป็นคำพูด เช่น
ข้าพเจ้าเป็นคนหน้าตาดี เพื่อน ๆ ชอบข้าพเจ้า

พัฒนาการของอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์เริ่มพัฒนามาตั้งแต่วัยทารก โดยวัยนี้เป็นวัยที่เด็กเห็นว่าตนเองเป็น
ผู้ที่สำคัญที่สุด ทำทุกอย่างเพื่อสนองความต้องการของตนเอง อีริกสัน (พรณี ช. เจนจิต:
2528 : 306 ; อ้างอิงมาจาก Erikson. 1963) กล่าวว่า ถ้าความต้องการของเด็ก
ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ และรู้สึกว่าสามารถพึ่งพาผู้อื่นได้เด็กจะรู้สึกว่าโลกนี้น่าอยู่ ถ้า
ประสบการณ์ในช่วงวัยแรกของชีวิตกับบุคคลซึ่งเป็นคนสำคัญของเด็กเป็นไปด้วยดี เด็กได้
รับการยอมรับ เด็กจะเริ่มพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในฐานะที่เป็น "บุคคล" การที่
เด็กจะพัฒนาความสามารถในการที่จะรักผู้อื่นได้นั้น ขึ้นอยู่กับความรักและความเอื้ออาทรที่
เด็กได้รับ เด็กจะพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองเมื่อรู้ว่าตนเองเป็นที่ต้องการ เป็นที่
ชอบพอ มีคุณค่า หรือการที่คนอื่น ๆ เห็นว่าเขาเป็นเด็กดี การที่เด็กแต่ละคนจะรู้ว่าตนเองดี
หรือไม่คือนั้นบุคคลรอบข้างมีอิทธิพลอย่างยิ่ง เด็กจะแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของ
บุคคลที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเด็ก และจะแทรกซึมเข้าสู่อัตมโนทัศน์ของเด็ก

ดังนั้นในช่วงขวบปีแรก ซึ่งเป็นช่วงสำคัญที่เด็กจะพัฒนาอัตมโนทัศน์ได้ก็จึงการมี
โอกาสอยู่ในบรรยากาศที่เหมาะสม ดังที่ กูเปอร์สมิท-(พรณี-ช เจนจิต. 2528 : 307 ;
อ้างอิงมาจาก Coopersmith. 1967)- กล่าวถึงสถานการณ์ที่จะช่วยให้เด็กพัฒนา
ความรู้สึกนึกคิดที่ดีเกี่ยวกับตนเอง และตระหนักถึงคุณค่าของตนเองดังนี้

1. ความอบอุ่นที่ได้รับจากพ่อแม่ เด็กตระหนักถึงความรักที่พ่อแม่มีให้กับตน และ
รู้ว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีค่าในบ้าน
2. การได้รับการยอมรับจากบุคคลในบ้าน ตลอดจนได้รับสิทธิอิสระในการทำสิ่งต่าง ๆ

3. การรู้จักชอบเชตของตนเองอย่างแน่ชัด รู้ว่าทำอะไรได้ ทำอะไรไม่ได้ เข้าใจความคาดหวังและความต้องการของพ่อแม่ที่มีต่อความสำเร็จ รู้ว่าพ่อแม่เอื้ออาทรไม่ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น

สำหรับพัฒนาการของอัตมโนทัศน์ในวัยเด็กนั้น เมื่อเด็กเริ่มเข้าโรงเรียน กลุ่มเพื่อนจะเริ่มมีความสำคัญกับเด็กพอ ๆ กับที่ครูมีความสำคัญ ในวัยเด็กนี้มีโอกาสสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ทำให้เด็กได้เรียนรู้หลาย ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เช่น ตนเองเหนือกว่าคนอื่นในเรื่องใบบ้าง เพื่อน ๆ มีปฏิกริยาอย่างไรกับตน การแสดงพฤติกรรมของตนเหมาะสมกับบทบาททางสังคมแล้วหรือยัง เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็ก อีริกสัน (พรรณิ ช เจนจิต. 2528 : 307 ; อ้างอิงมาจาก Erikson. 1967) ชี้ให้เห็นว่า วัยนี้เป็นวัยที่เด็กได้รับประสบการณ์จากนอกรับเป็นครั้งแรก เมื่อเด็กได้ร่วมเรียนกับเพื่อน ๆ เด็กจะมีความรู้สึกว่าการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับ โดยการทำงานหรือทำสิ่งใด ๆ ก็ตามให้สำเร็จ ซึ่งการที่เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนจะก่อให้เกิดความมานะพากเพียรพยายาม ซึ่งในความหมายนี้จะรวมถึงการที่เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ส่วนเด็กที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนจะไม่มีเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เด็กจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ซึ่งจะทำให้พัฒนาความรู้สึกที่ช่วยตนเองไม่ได้ เกิดความรู้สึกต่ำต้อย

นอกจากนี้ พัฒนาการของอัตมโนทัศน์ในวัยรุ่นนั้น ช่วงนี้เป็นช่วงที่แสดงให้เห็นอิทธิพลของความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวกหรือทางลบจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ กัน และจะสะท้อนให้เห็นว่าเด็กมองคนอื่นอย่างไร ถ้าเด็กมีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางบวกเด็กจะมีพฤติกรรมต่อคนอื่นหัดเทียมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น เมื่อเด็กมีความคิดเช่นนี้กับผู้อื่นเด็กจะได้รับการปฏิบัติตอบเช่นเดียวกัน ในทางตรงข้ามเด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบก็จะมีความรู้สึกเช่นนี้กับผู้อื่น การที่เด็กจะมีความรู้สึกว่าคุณค่าตนเองเป็นที่ชอบพอของผู้อื่น มีพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับหรือประสบความสำเร็จนั้น สิ่งสำคัญคือประสบการณ์ที่ได้รับจากผู้อื่น

1. บทนำ

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์

งานวิจัยในต่างประเทศ

เนลส์ (Nails. 1971 : 138 - A) ศึกษาอัตมโนทัศน์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนเกรด 6,7,8 และ 9 จำนวน 975 คน โดยใช้ The State Assesment Test และ National Standardized Test วัดอัตมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามลำดับ พบว่า เมื่อโรงเรียนจัดโครงการให้นักเรียนได้มีการพัฒนาอัตมโนทัศน์แล้ว ทุกชั้นมีอัตมโนทัศน์เพิ่มขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็สูงขึ้นด้วย ซึ่งสรุปได้ว่า การเพิ่มอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของโคช (Koch. 1972 : 1081 - A) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนเกรด 6 จำนวน 602 คน และครูจำนวน 26 คน ในมลรัฐวิสคอนซิน พบว่า อัตมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์ในทางบวก ซึ่งหมายความว่า ผู้ที่มีอัตมโนทัศน์ในทางดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง และผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำจะมีอัตมโนทัศน์ในทางไม่ดี

กูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1959 : 87 - 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับความกังวลใจ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนเกรด 5 และ 6 จำนวน 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดความกังวลใจของคาสตานีดา (Castaneda) แมคแคนเลส (McCandless) และปาร์เลอโม (Palemo) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ไปในด้านดีจะมีความกังวลใจน้อยกว่านักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ไปในด้านไม่ดี และนักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ในแง่ดีจะเป็นที่นิยมของคนทั่วไป ในปีเดียวกันดิเชซี (Dietche. 1959 : 1437) ได้ศึกษาอัตมโนทัศน์เด็กที่มีปัญหาด้านความประพฤติกับเด็กที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นชาย อายุ 15 - 16 ปี จำนวน 100 คน โดยใช้แบบวัดอัตมโนทัศน์ของเทนเนสซี (The Tennessee Department of Mental Health Self-Concept Scale) พบว่า เด็กชายที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติจะมี

อัตมโนทัศน์คิดว่าเด็กชายที่มีปัญหาค่านความประพฤติ

แฮริส (Harris. 1961 : 1085 - 1086) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนเกรด 6 จำนวน 493 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ คชณิการปรับตัวและค่านิยม (The Index of Adjustment and Value) พบว่า อัตมโนทัศน์กับระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กัน โดยเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นสูงมีอัตมโนทัศน์ไปในทางที่พึงประสงค์มากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ

ฮามед (Hamed. 1967 : 225 - 239) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับโครงสร้างของบุคลิกภาพทั้งหมดเพื่อนำมาใช้ในการแนะแนว จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กวัยรุ่น จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดอัตมโนทัศน์ของเทนเนสซี (The Tennessee Department of Mental Health Self - Concept Scale) พบว่า อัตมโนทัศน์และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันทางบวก

งานวิจัยในประเทศ

บังอร เสดนท์ (2521 : 58 - 62) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง "ตน" อย่างที่คิดว่าตนเป็น และ "ตน" อย่างที่คิดอยากจะเป็นของเด็กวัยรุ่นซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระโขนง พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับตนเองของเด็ก เรียงตามลำดับ ได้แก่ การเลี้ยงดูของพ่อแม่ สถานภาพทางสังคม เพศ หน้าที่พิเศษในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพทางครอบครัว และยังพบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการยอมรับตนเองต่ำ นอกจากนี้ จำรัส บุญยานันท์ (2515 : 64 - 65) ได้ศึกษาอัตมโนทัศน์ ความวิตกกังวลและความต้องการสัมฤทธิ์ผลของเด็กที่ประพฤติคล้อยตามสังคมและขัดกับสังคม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 210 คน ใช้แบบสอบถามตนตามปณิธาน และตนตามอศภาพ พบว่า เด็กที่ประพฤติคล้อยตามสังคมจะมีอัตมโนทัศน์ความต้องการสัมฤทธิ์ผล และมีความกังวลต่ำกว่าเด็กที่ประพฤติขัดกับสังคม แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในตัวแปรเดียวกัน ในปีเดียวกัน จุฬพล พูลภัทรชีวิน (2515 : 57) ได้ศึกษา

ความกังวลใจ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นผู้นำและนักเรียนที่เป็นผู้ตาม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 188 คน โดยใช้แบบสอบถามวัดทัศนคติในทัศนคติซึ่งมี 2 ตอนคือ แบบสอบถามคนตามปณิธานและแบบสอบถามคนตามอิทธิบาทพบว่า ผู้นำทั้งชายและหญิงมีทัศนคติสูงกว่าผู้ตามทั้งชายและหญิง เพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

บันทึกา แยมสรวล (2522 : 67 - 68) ได้ศึกษาสถานภาพทางครอบครัวที่สัมพันธ์กับทัศนคติและพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อทัศนคติของนักเรียน และการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย แบบคุ้มครองและแบบทอดทิ้งมีผลต่อความรู้สึกลึกซึ้ง หักเหน็ด กำนิยม ความทะเยอทะยานและการรับรู้เกี่ยวกับตนเองของเด็ก และในปีเดียวกัน กาญจณี แก้วทอง (2522 : 48 - 51) ได้ศึกษาการใช้เทคนิคแม่แบบเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช จำนวน 40 คน โดยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้แบบสอบถามวัดทัศนคติของพรณทิพย์ เกษะนันท์ จำนวน 12 ข้อ ส่วนแม่แบบผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามทฤษฎีของเบนจามิน พบว่ากลุ่มทดลองมีทัศนคติดีกว่ากลุ่มควบคุม

วิมล สุวรรณภูมิ (2527 : 58) ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีทัศนคติสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศส่วนใหญ่จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อทัศนคติของบุคคลคือ องค์ประกอบภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความวิตกกังวล เพศ และองค์ประกอบภายนอกคือ สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ตำแหน่งหน้าที่พิเศษ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อทัศนคติของบุคคล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศ

ความหมายของการปรับตัว

คำว่า การปรับตัว (Adaptation) ผู้เริ่มใช้คนแรกคือ คาร์วิน (Darwin) ซึ่งปรากฏในทฤษฎีว่าด้วยวิวัฒนาการของเขา ในปี ค.ศ. 1859 เขาได้สรุปความคิดว่า สิ่งที่มีชีวิตซึ่งสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมของโลกที่เต็มไปด้วยภัยอันตรายต่าง ๆ ได้เท่านั้นที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ต่อมานักจิตวิทยาชื่อชื่อว่า "adaptation" มาใช้แล้วใช้ชื่อใหม่ว่า "adjustment" และศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ในด้านที่เกี่ยวกับการปรับตัว ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับแรงผลักดันสองอย่าง ได้แก่ แรงผลักดันภายนอก ซึ่งหมายถึงข้อเรียกร้องอันเกิดจากสภาพแวดล้อมและสังคม และแรงผลักดันภายใน ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นอันเกิดจากสภาพทางสรีระภายในร่างกายและจากประสบการณ์ทางสังคมที่ได้เรียนรู้ในอดีต (นิภา นิธยานน. 2520 : 8)

โกลแมน และแฮมแมน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 69 ; อ้างอิงมาจาก Coleman and Hamman. 1964) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึงผลของความพยายามของบุคคลที่พยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหาค้นพบวิกฤติภาพ ความต้องการหรืออารมณ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นสามารถอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ และถ้าบุคคลนั้นปรับตัวแล้วและสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้อย่างมีความสุข แสดงว่าบุคคลนั้นมีสุขภาพจิตดี

ลาซารัส (Lazarus. 1969 : 17 - 18) ได้กล่าวถึงการปรับตัวของมนุษย์ว่าเป็นไปตามแรงผลักดัน 2 อย่างคือ

1. แรงผลักดันภายนอก ซึ่งหมายถึง ข้อเรียกร้องอันเกิดจากสภาพแวดล้อมและสังคม
2. แรงผลักดันภายใน ซึ่งหมายถึง แรงกระตุ้นอันเกิดจากสภาพทางสรีระภายในร่างกาย และจากประสบการณ์ทางสังคมที่ได้เรียนรู้ในอดีต

มอสโควิทซ์ และออร์เกิล (Maskowitz and Orgel. 1969 : 305) ได้ให้

ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัวเป็นการปรับพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการ แรงจูงใจและนิสัยของแต่ละบุคคลไปในทางหนึ่งทางใด นอกจากนี้ความเปลี่ยนแปลงนั้นขึ้นอยู่กับโอกาส ความต้องการ และข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมด้วย

อิงลิช และอิงลิช (English and English. 1968 : 14 - 15) ให้ความหมายการปรับตัวไว้ว่า หมายถึงกระบวนการของการปรับปรุงความต้องการและพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในการคบหาสมาคมกับผู้อื่น เพื่อให้เขาจะได้รับความพอใจและสามารถดำรงความสัมพันธ์ที่พึงปรารถนานั้นไว้

กิลเมอร์ (Gilmer. 1971 : 73) อธิบายความหมายของการปรับตัวไว้ว่าเป็นกระบวนการที่มนุษย์มีปฏิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นการปรับตัวให้เข้ากับปัญหา รวมถึงการปรับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ให้เข้ากับความต้องการด้วย

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2524 : 180) อธิบายความหมายการปรับตัวไว้ว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาค้นหาอารมณ์ ปัญหาค้นบุคลิกภาพ และปัญหาค้นความต้องการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจนเป็นสภาพการณ์ที่ตนสามารถทนอยู่ได้ในสังคมหรือสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ

อรทัย ชื่นมณุษย์ (ม.ป.ป. : 11) ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า คือ ปฏิริยาของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมนั้นเอง แต่ละคนจะพยายามหันฝ่าให้ได้ในสิ่งที่อยากได้ให้สำเร็จถึงจุดมุ่งหมายแต่ละอย่างที่ตนวางไว้ พยายามให้ความหวังลุล่วงไปสมความปรารถนา แต่ขณะเดียวกันบุคคลก็จะอยู่ใต้อิทธิพลความกดดันบังคับของสิ่งแวดล้อมให้ประพฤติปฏิบัติในแนวใดแนวหนึ่งแล้วแต่สภาพการณ์ กาลเทศะหนึ่ง ๆ ไป ดังนั้นการปรับตัวจะรวมถึงการปรองดองไกล่เกลี่ยความต้องการส่วนตนให้สอดคล้องกับความต้องการของสิ่งแวดล้อม

รุจิราภา สิทธิปาน (2531 : 5) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศไว้ว่า หมายถึงกระบวนการที่บุคคลแสดงพฤติกรรม ความรู้สึก และ

ความคิดเห็นเพื่อให้สามารถเข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ โดยพิจารณาจากการมีความเข้าใจตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ และเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศได้ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดของรุจิราภา สิทธิปาน มาปรับปรุงใช้และให้ความหมายของการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศว่า หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลที่สามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยพิจารณาจากเจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ และความสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ

สาเหตุของการปรับตัว

วารินทร์ สายโอบเอื้อ (2522 : 159 - 160) อธิบายสาเหตุของการปรับตัวว่าอาจเกิดขึ้นจากสิ่งต่อไปนี้

1. ไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะอุปสรรคที่เนื่องมาจากตัวเองหรือผู้อื่น มีผลทำให้บุคคลเกิดความไม่สบายใจและความกับข้องใจตามมา

นักจิตวิทยาแบ่งความต้องการพื้นฐานของบุคคลไว้หลายอย่างด้วยกัน โดยเฉพาะมาสโลว์ (Maslow) ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็นชั้น ๆ 5 ชั้นดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย
2. ความต้องการความปลอดภัย
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ ได้แก่ ต้องการความรัก ความอบอุ่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของหมู่คณะ
4. ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ได้แก่ ต้องการชื่อเสียง เกียรติยศ ความร่ำรวย ฐานะทางสังคม การยอมรับนับถือตนเองและการยอมรับจากสังคม
5. ความต้องการสัจการแห่งตน ได้แก่ ต้องการความเข้าใจตนเอง

อย่างดองแท้ เข้าใจความเป็นจริงของชีวิตและสรรพสิ่งทั้งหลาย ต้องการใช้พลังความสามารถของตนเองให้เต็มที่เพื่ออุทิศตนให้เป็นประโยชน์แก่วิทยาการและมวลมนุษย ซึ่งเป็นการต้องการที่อยู่เหนือความต้องการเกี่ยวกับชื่อเสียง เกียรติยศ ความร่ำรวยหรือการกระทำเพื่อตนเอง

2. เกิดจากความขัดแย้ง หมายถึง การที่บุคคลไม่สามารถจะตัดสินใจเลือกการกระทำทั้งสองอย่างใดในขณะเดียวกันแต่ต้องเลือกกระทำเพียงอย่างเดียว มี 3 ลักษณะคือ

2.1 ความขัดแย้งในทางบวก เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่จะต้องเลือกเพียงอย่างเดียวในสิ่งที่ตัวเองชอบเท่า ๆ กันตั้งแต่สองถึงสามอย่างขึ้นไป ยิ่งชอบมากยิ่งเลือกยาก กว่าที่จะเลือกได้ก็ต้องใช้เวลา ถึงจะเลือกแล้วก็ยังเสียดายสิ่งที่ไม่สามารถจะเลือก

2.2 ความขัดแย้งในทางลบ เกิดจากการที่ตัวเองต้องเลือกในสิ่งที่ไม่ชอบเลยตั้งแต่สองถึงสามอย่างขึ้นไป จะไม่เลือกก็ไม่ได้ เลือกไปแล้วก็ไม่สบายใจ เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นบุคคลไม่ชอบ แต่ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.3 ความขัดแย้งในทางลบและทางบวก เกิดขึ้นในกรณีสิ่งต่าง ๆ หรือบุคคลหรือสัตว์ที่ต้องเลือกนั้นทั้งถูกใจและไม่ถูกใจในระดับที่เท่า ๆ กันทั้งหมดตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป แต่ก็ต้องเลือกเพียงอย่างเดียว

ลักษณะวัยรุ่นที่ปรับตัวได้ดี

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1978 : 260 - 261) สรุปไว้ว่า เด็กที่มีการปรับตัวดีจะมีลักษณะการยอมรับสภาพของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าจะสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีวิธีสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดีและสนใจเพื่อน นอกจากนี้เฮอร์ล็อกยังให้หลักในการพิจารณาลักษณะการปรับตัวที่ดีไว้ 4 ประการคือ

1. การแสดงออก ถ้าหากว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเหมาะสมกับความคาดหวัง

ของกลุ่มอายุและระดับพัฒนาการแล้วก็จะ เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

2. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มบุคคลได้ทุกกลุ่ม เด็กบางคนอาจปรับตัวเข้ากับบุคคลในครอบครัวได้ แต่กับบุคคลอื่นไม่กล้า เหนียมอาย

3. มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น และตอบหาทของคนที่สงสัย

4. มีความพอใจในตนเองทั้งการเป็นผู้นำและผู้ตาม

นิภา นิธยาชน (2520 : 230 - 233) กล่าวสรุปถึงเด็กวัยรุ่นที่ประสบผลสำเร็จในการปรับตัวว่าทำให้เกิดลักษณะของสุขภาพจิตที่ดีดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นและความรู้สึกมั่นคงอันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่มีปมด้อย ไม่เกรงกลัวตำแหน่งความยิ่งใหญ่หรือความก้าวร้าวระรานของผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็รู้จักยอมรับความสามารถและความสำเร็จของผู้อื่นที่เหนือกว่าตนเอง มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ กล้าเผชิญชีวิตโดยไม่ห่อเหี่ยวต่ออุปสรรค

2. มีลักษณะอบอุ่นเป็นมิตร มีลักษณะนิสัยน่ารัก เมตตากรุณาต่อผู้อื่นด้วยน้ำใจจริง ไม่หวังผลตอบแทน ไม่เห็นแก่ตัว เกรงใจและคำนึงถึงจิตใจผู้อื่น

3. มีความรู้สึกตระหนักในคุณค่าของภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ การดำเนินชีวิตแต่ละวันเป็นไปอย่างมีคุณค่า และไม่น่าเบื่อหน่าย

4. พร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ ๆ และสนใจในกิจกรรมรอบตัว มีความสุขในสิ่งต่าง ๆ ตามความถนัดและความสามารถของตน เช่น การเล่นกีฬา การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

5. รู้จักรักษานาม譽และสุขภาพร่างกายอย่างสม่ำเสมอทั้งในการกิน การนอน และการออกกำลังกาย

6. มีความกล้าที่จะเผชิญความจริงในชีวิต กล้าที่จะเผชิญความจริงเกี่ยวกับสภาพของตนเองที่จะนำความทุกข์มาให้ โดยไม่หาทางออกโดยการกล่าวโทษผู้อื่นหรือกลบเกลื่อนข้อบกพร่องของตนเองด้วยวิธีการปรับตัวแบบต่าง ๆ

7. มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง ไม่ห่อถอกและหวาดหวั่น พร้อมจะแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพิ่มกำลังความสามารถ

8. มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทาง
 กรอบครัวและสังคมได้ง่าย มีจิตใจกว้างขวางพอที่จะรับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของ
 ผู้อื่น ในเวลาเดียวกันก็เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักการที่ดี มีมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติสูง
 และยึดถือค่านิยมที่ดีงาม

9. มีอารมณ์ที่ช่วยส่งเสริมแทนที่จะขัดขวางสวัสดิภาพของชีวิต ไม่มีอารมณ์เกลียด
 เียดแค้นหรืออิจฉาริษยา รู้จักที่จะยับยั้งและควบคุมอารมณ์ได้ มีอารมณ์รักใคร่และเป็น
 มิตรกับเพศตรงข้ามได้ด้วยดี

10. ปราศจากนิสัยในทางจิตที่กระหอบกระเหือนบุคลิกภาพ ไม่ลงโทษตัวเองเมื่อ
 กระทำผิด แต่จะจำประสบการณ์ไว้เป็นบทเรียนที่มีค่า ไม่หวนกระแวงสงสัยผู้อื่น ไม่
 หุมนหอยในเรื่องเล็กน้อยไร้สาระ ไม่เกรงเกรียงและวิตกกังวลจนเกินกว่าเหตุ

รัตนา ชัยฤทธิ์ (2522 : 32 - 33) กล่าวว่า การปรับตัวได้ดีนั้นจะมีการแสดง
 ออกดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่มีปมด้อย ไม่
 เกรงกลัวตำแหน่งหรือความยิ่งใหญ่ ไม่ก้าวร้าว และขณะเดียวกันก็ยอมรับความสามารถและ
 ความสำเร็จของผู้อื่นที่เหนือกว่าตน

2. ยอมรับสภาพความเป็นจริง มีความกล้าที่จะเผชิญกับชีวิตแม้ว่าจะมีเหตุร้าย
 บางขณะก็ไม่ท้อแท้ กล้าที่จะต่อสู้เต็มกำลังความสามารถ

3. มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น เป็นผู้ที่มีมองบุคคลอื่นในแง่ดีปราศจากอคติใด ๆ

4. ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม หมายความว่า ไม่เป็นผู้ที่มีแต่ความเบียดเบียน ไม่มีการ
 ทะเลาะวิวาทบ่อย ๆ และไม่ยุติธรรมต่อผู้อื่น

5. ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติด้อยหน่า เป็นบุคคลที่สามารถนำเหตุการณ์ที่ผ่านมา
 แล้วมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ไม่เป็นคนเก็บตัว

6. สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ดี มีจิตใจกว้างขวางพอที่จะรับฟังความคิด
 เห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น

7. ปราศจากนิสัยทางจิตที่กระหอบกระเหือนบุคลิกภาพ

8. มีความเข้าใจและยอมรับสภาพของคน รู้จักจุดเด่นและปมด้อยของตนเอง
9. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม นั่นคือทำให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสังคม
10. มีความรู้สึกเป็นอิสระ รู้สึกว่าตนไม่ถูกบังคับ

มบุญ คณะวิชา (2526 : 141 - 143) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้ดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-knowledge) ผู้ที่ปรับตัวได้ดี คือผู้ที่รู้ถึงหลังจิต แรงจูงใจ ความปรารถนา ความทะเยอทะยาน ความรู้สึก ความสามารถ และอารมณ์ต่าง ๆ ของตนเอง นั่นก็จะต้องเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับตนเองได้หมดทั้งพฤติกรรมและความรู้สึกของตนเอง
2. ความรู้สึกว่าตนเองมีค่า (Self - esteem) ประกอบด้วยความรู้สึกต่อตัวเองและความสามารถที่จะทำหน้าที่ให้แก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความรู้สึกมั่นคงอบอุ่น (Feeling of security) คนที่ปรับตัวได้ดีจะมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับการยกย่องว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และที่สำคัญที่สุดคือมีอิสระในการแสดงออกต่อสถานการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน
4. ความสามารถในการรับและให้ความรัก (Ability to accept and give affection) คือความสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้อย่างน่าพอใจ บุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะมีความรู้สึกนึกถึงถึงความต้องการและความรู้สึกของคนอื่น ๆ นั่นก็สามารถล่วงรู้ถึงความรู้สึกของคนอื่น ๆ และรักษาความสัมพันธ์ที่มีทั้งการให้และการรับไว้ได้
5. ความพอใจต่อความปรารถนาทางกาย (Satisfaction of bodily desires) บุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะมีทัศนคติต่อการทำงานของร่างกายของตนเองอย่างสมบูรณ์ ไม่หมกมุ่นกับกิเลสตัณหา
6. ความสามารถที่จะเป็นผู้ผลิตและมีความสุข (Ability to be productive and happy) บุคคลใช้ความสามารถต่าง ๆ ในการทำงานหรือความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดีและกว้างขวาง มีความสนุกและความกระตือรือร้น

7. ปราศจากความตึงเครียดและความรู้สึกที่เกินขีด (Absence of tension and hypersensitivity) คนที่ปรับตัวไม่ได้จะมีความทุกข์ที่เกิดจากความวิตกกังวล และความตึงเครียดซึ่งมีผลสะท้อนให้เกิดอาการอื่น ๆ ตามมา

จากลักษณะบุคคลที่ปรับตัวได้ดีที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า บุคคลที่ปรับตัวได้ดี จะต้องเป็นบุคคลที่สามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ดี สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมได้ดี และมีสุขภาพจิตที่ดี

งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

แคพแลน (Kaplan. 1959 : 56) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของเด็กในโรงเรียนมัธยมจำนวน 810 คน โดยศูนย์สุขภาพจิตพรินซ์จอร์จในแมรีแลนด์ (Prince George County Mental Health Clinic) พบว่า พวกที่ปรับตัวได้ดีคือพวกที่มีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีเหตุผลที่เหมาะสมกับอายุ มีประมาณร้อยละ 69.6 ส่วนพวกที่ปรับตัวไม่ได้ปานกลาง คือพวกที่ไม่มีความสุขเท่าที่ควร มีความยุ่งยากในการที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นและต่อสู้บางอย่างมีประมาณร้อยละ 24.2 และพวกที่ปรับตัวไม่ได้อย่างรุนแรง คือพวกที่มีปัญหาการปรับตัวอย่างรุนแรงและต้องการความช่วยเหลือ มีประมาณร้อยละ 18

วอลเลอร์สไตน์ และเกลลี (อมรรัตน์ เศวตนันท์. 2529 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Wallerstien and Kelly. 1981) ศึกษาพบว่า วัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง มักประสบปัญหาในการคบเพื่อนชาย และโคลแมน (อมรรัตน์ เศวตนันท์. 2529 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Coleman. 1980) กล่าวว่า ผลการศึกษามากมายแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นชายที่มาจากครอบครัวที่ขาดพ่อแม่มักประสบปัญหาในเรื่องบทบาททางเพศของตน

งานวิจัยในประเทศ

วรพณี จรัสตระกูล (2514 : 46 - 47) ได้ศึกษาปัญหาวัยรุ่นในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 สายสามัญและสายอาชีวศึกษา พบว่า ปัญหาทั่ว ๆ ไปที่นักเรียนทั้งสองสายประสบมากที่สุดคือ การปรับตัวให้เข้ากับงานของโรงเรียน ปัญหารองลงมาคือ ปัญหาสุขภาพและปัญหากิจกรรมทางสังคม

สุนทร ธนาสนะ (2516 : 158) ศึกษาเด็กที่เพื่อนชิงชังและผลของการให้คำปรึกษาที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมของเด็กเหล่านั้นพบว่า เด็กที่เพื่อนชิงชังมีลักษณะพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ และผลของการให้คำปรึกษาปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนสถานภาพทางสังคมเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยสูงกว่าเด็กในกลุ่มควบคุม แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในปีต่อมา ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง (2517 : 70) ศึกษาเจตคติของเด็กวัยรุ่นต่อเพื่อนต่างเพศ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จำนวน 720 คน ซึ่งประกอบไปด้วยนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง กลาง และต่ำ พบว่า การมีเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งธรรมดาของสังคม และทำให้เข้าใจเพศตรงข้ามได้ดียิ่งขึ้น

ดวงมาลย์ เริกสำราญ (2519 : 97 - 116) ศึกษาความสนใจของเด็กวัยรุ่นต่อปัญหาสุขภาพจิต จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 12 - 17 ปี โดยรวบรวมข้อมูลจากคำถามทั้งหมดของนักเรียน และแยกคำถามซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพจิตออกเป็นหัวข้อ พบว่า ปัญหาที่นักเรียนสนใจมากที่สุดคือ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กทุกระดับชั้นมีความอยากรู้เรื่องการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน

หวงสร้อย วรกุล (2522 : 65 - 67) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา จำนวน 678 คน เป็นชาย 364 คน หญิง 314 คน พบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน เพื่อน สภาพในครอบครัว และกับครูอยู่ในระดับปานกลาง

จากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พอสรุปได้ว่า การปรับตัว
ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศเป็นผลมาจากตัวแปรด้านต่าง ๆ คือ สุขภาพกายและจิต
สภาพปัญหาของครอบครัว เช่น พ่อแม่ที่หย่าร้างทำให้เด็กขาดบทบาททางเพศที่เหมาะสม
และฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

งานวิจัยเปรียบเทียบการปรับตัวของเพศชายกับเพศหญิง

✓ ปราศัญญานันท์ กัณหาเนตร (2525 : 186 - 187) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 200 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างใน
กรุงเทพมหานครมีการปรับตัวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัด และกลุ่มตัวอย่างใน
ต่างจังหวัดที่เป็นชายปรับตัวได้ดีกว่าหญิง

บุปผา สิมามบรรพ์ (2517 : 29) ได้ศึกษาค่านิยมของนิสิตมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จำนวน 180 คน เป็นชาย 90 คน หญิง 90 คน พบว่า ค่านิยมทางความสัมพันธ์ระหว่าง
ชายหญิงของนิสิตชายแตกต่างจากนิสิตหญิง โดยที่นิสิตชายต้องการความเป็นอิสระและไม่
ผูกพันกับประเพณีต่าง ๆ นึก นิสิตชายคาดหวังว่าความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงนั้น ชายหญิง
ควรประพฤติแตกต่างกัน โดยหญิงควรประพฤติอยู่ในกรอบประเพณีมากกว่าชาย ส่วนนิสิต
หญิงเองต้องการความเสมอภาคในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง พฤติกรรมใดที่ชาย
ประพฤติได้หญิงก็ควรประพฤติได้ด้วย โดยไม่ถือว่าเป็นการเสียหาย

จิระ จิรเจริญศิลป์ (2523 : 42 - 52) ได้ศึกษาค่านิยมในการคบเพื่อนต่าง
เพศของเด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย อายุ 15 - 19 ปี จำนวน 226 คน
พบว่า เด็กวัยรุ่นชายรู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าเด็กวัยรุ่นหญิง
เด็กวัยรุ่นที่ปรับตัวไม่ดีรู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่
ปรับตัวดี เด็กวัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่ในสถานศึกษารู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศ
มากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา และเด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่าครอบครัวไม่สงบสุข

รัฐเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่ากรอบรั้ว

สงวนสุข

อรุณ ปาละโก (2527 : 51 - 54) ศึกษาเจตคติในเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษานักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม โรงเรียนพยุภักขภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน โรงเรียนมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 401 คน เป็นชาย 212 คน หญิง 189 คน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีเจตคติในเรื่องเพศอยู่ในระดับปานกลาง และจากการวิเคราะห์เจตคติในเรื่องเพศ พบว่า นักเรียนหญิงมีเจตคติในเรื่องเพศไปในทางนิมานมากกว่านักเรียนชาย และนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองมีเจตคติในเรื่องเพศไปในทางนิมานมากกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเมือง

จากเอกสารงานวิจัยพอสรุปได้ว่า นักเรียนชายสามารถปรับตัวได้ดีกว่านักเรียนหญิง และยังพบอีกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองมีเจตคติในเรื่องเพศดีกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเมือง

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับประเภทของโรงเรียน

พรณี มนัสไพบุลย์ (2505 : 498 - 500) ศึกษาเรื่องสหศึกษากับพัฒนาการทางค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดพระนครและธนบุรี โดยใช้แบบสอบถามนักเรียน พบว่า นักเรียนทั้งชายและหญิงในโรงเรียนสหศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ดีกว่านักเรียนทั้งชายและหญิงที่เรียนในโรงเรียนสำหรับเด็กชายหรือเด็กหญิง นักเรียนวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนสหศึกษาตอบว่าตนเข้ากับเพื่อนต่างเพศไม่ได้เลย ร้อยละ 5.56 แต่ในโรงเรียนหญิงมีถึงร้อยละ 14.48 และยังพบอีกว่า การเรียนแบบสหศึกษาไม่ได้เป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดปัญหาระหว่างเพศ แต่ยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านสังคมบางประการให้แก่เด็กวัยรุ่นอีกด้วย

อคุลย์ กนยัง (2513 : 60 - 66) ศึกษาความตึกเห็นของครูโรงเรียน

มัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครและธนบุรีที่มีต่อการจัดการศึกษาแบบสหศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นควรว่าควรจัดการศึกษาในระดับนี้เป็นแบบสหศึกษา เพราะเป็นการลดปัญหาค่านการปกครอง ค่านการเรียนการสอน ค่านการจัดบริการนักเรียน ค่านเพศสัมพันธ์และค่านการบริหารโรงเรียน

สิริวรรณ คำเข้ม (2520 : 68) ศึกษาการปรับตัวในการคบเพื่อนต่างเพศระหว่างนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่จบจากโรงเรียนสตรีและโรงเรียนสหศึกษา พบว่า นักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรีมีการปรับตัวแตกต่างจากนักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสหศึกษา โดยนักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรีมีเพื่อนต่างเพศน้อย ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน มีความวิตกต่อการถูกเย้ยไถลติดกับเพศตรงข้าม ส่วนนักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสหศึกษาที่เพื่อนต่างเพศมาก และชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างเพศ มีความเชื่อมั่นในตนเองในการคบเพื่อนต่างเพศ และทั้งสองกลุ่มนี้ต่างสนใจในเรื่องเพื่อนต่างเพศ และมีความเห็นว่าเป็นเรื่องปกติที่จะคบเพื่อนต่างเพศ

ผูกพันธ์ ชนะภัย (2528 : 58 - 61) ศึกษาเจตคติทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสหศึกษาและโรงเรียนสตรี ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 745 คน พบว่า เจตคติทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษากับนักเรียนหญิงในโรงเรียนสตรี มีเจตคติทางเพศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารงานวิจัยยังไม่สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่จบจากโรงเรียนสหศึกษามีการปรับตัวและมีทัศนคติต่อเพื่อนต่างเพศดีกว่านักเรียนที่จบจากโรงเรียนชายล้วนหรือหญิงล้วน ทั้งนี้เพราะมีงานวิจัยบางฉบับรายงานว่านักเรียนที่จบจากโรงเรียนสหศึกษาและโรงเรียนชายล้วนหรือหญิงล้วนมีการปรับตัวและเจตคติต่อเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน แต่บางฉบับรายงานว่า นักเรียนที่จบจากโรงเรียนสหศึกษา โรงเรียนชายล้วนหรือหญิงล้วนมีการปรับตัวและเจตคติต่อเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างกัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
อัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบ
สหศึกษา เพื่อจะหาแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมให้เด็กมีอัตมโนทัศน์และการปรับตัว
ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศในเด็กวัยเดียวกันให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

- บทที่ 3 -

วิธีดำเนินการศึกษากันคว่ำ

ผู้วิจัย

ประชากร ✓

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ โรงเรียนอุครพิทยานุกุล และโรงเรียน ประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 5,447 คน

กลุ่มตัวอย่าง ✓

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ โรงเรียนอุครพิทยานุกุล และโรงเรียน ประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ได้จากการสุ่มแบบหลาย ขั้นตอน (Multistage Sampling) จำนวน 373 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ✓

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างแยกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ในโรงเรียนหญิงและโรงเรียนชาย แต่ละโรงเรียนแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับชั้นคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วสุ่มนักเรียนมาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างต่อประชากร ประมาณ 1 ต่อ 15 โดยคำนวณจากสูตรการหากลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane)

2. ในโรงเรียนสหศึกษา แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับชั้นคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วในแต่ละระดับชั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย แล้วสุ่มนักเรียนมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างต่อประชากร ประมาณ 1 ต่อ 15 โดยคำนวณได้จากสูตรการหา

ตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 260) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ชั้น	เพศ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง	ม. 1	—	700	48
	ม. 2	—	700	48
	ม. 3	—	700	48
	รวม		2,100	144
โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย	ม. 1	—	615	42
	ม. 2	—	601	41
	ม. 3	—	625	43
	รวม		1,841	126
โรงเรียนมัธยมศึกษา แบบสหศึกษา	ม. 1	หญิง	210	14
		ชาย	291	20
	ม. 2	หญิง	236	16
		ชาย	277	19
	ม. 3	หญิง	217	15
		ชาย	275	19
	รวม	หญิง	663	45
		ชาย	843	58
	รวม		1,506	103
		รวมทั้งสิ้น	5,447	373

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสอบถามวัดทัศนคติในทัศน
2. แบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ

1. แบบสอบถามวัดทัศนคติในทัศน

วิธีสร้าง แบบสอบถามวัดทัศนคติในทัศนผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามของบังอร เสดนต์ (2512 : 86 - 95) กาญจน์ แกล้วทนง (2522 : 83 - 86) วิมล สุวรรณมณี (2527 : 80 - 85) และธีระ มุลธิยะ (2530 : 66 - 69) ประกอบด้วยรูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น จำนวน 39 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. โรงเรียนที่กำลังศึกษา

- () สตรีราชินูทิศ
- () อัครพิทยานุกุล
- () ประจักษ์ศิลปาคาร

2. เพศ

- () หญิง
- () ชาย

3. ระดับชั้น

- () มัธยมศึกษาปีที่ 1
- () มัธยมศึกษาปีที่ 2
- () มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดทัศนคติ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้นักเรียนสำรวจความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองใน 4 ด้านคือ รูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น จากข้อความที่กำหนดให้

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง นักเรียนคงจะเคยมองดูตัวเองหรือสำรวจตัวเองมาบ้าง และมีความคิด ความรู้สึกว่า ตนเองมีรูปร่างลักษณะเป็นอย่างไร มีความสามารถมากน้อยแค่ไหน มีคุณค่าเพียงใด และมีความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นมากน้อยแค่ไหน ข้อความต่อไปนี้จะช่วยวิเคราะห์ความคิดและความรู้สึกที่มีต่อตัวเองของนักเรียนได้มาก ถ้าหากว่านักเรียนจะตอบอย่างจริงจัง และตรงตามความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุด

โปรดพิจารณาความคิดและความรู้สึกของนักเรียนว่า นักเรียนมีความคิดและความรู้สึกต่อตนเองในด้านต่าง ๆ ในระดับไหน มากหรือน้อยอย่างไร แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

เมื่อนักเรียนอ่านข้อความนี้แล้วก็พิจารณาตัวนักเรียนว่า ข้อนี้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเพียงใด สมมติว่าข้อนี้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "มาก" ดังนี้

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๐. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีรูปร่างหน้าตาดี ...		✓			

จากข้อ ๐. แสดงว่านักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกว่าตนเองมีรูปร่างหน้าตาดีมาก

คำอธิบาย

มากที่สุด	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งที่กำหนดมาให้ ในข้อคำถามนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งที่กำหนดมาให้ ในข้อคำถามนั้นอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งที่กำหนดมาให้ ในข้อคำถามนั้นอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งที่กำหนดมาให้ ในข้อคำถามนั้นอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งที่กำหนดมาให้ ในข้อคำถามนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามในแต่ละด้าน

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>องค์ประกอบที่ 1 รูปร่างลักษณะ</u>					
1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีรูปร่างหน้าตาดี					
2. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองแต่งกายได้เหมาะสมกับรูปร่าง					
<u>องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถ</u>					
1. ข้าพเจ้าเป็นคนเรียนเก่ง					
2. ข้าพเจ้าเป็นคนฉลาด					
<u>องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของตนเอง</u>					
1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีเพื่อนรักใคร่มาก					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของตนเอง</u>					
1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีเพื่อนรักใคร่มาก					
2. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณค่าตนเองขาดลักษณะความเป็นผู้นำหรือหัวหน้า					
<u>องค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น</u>					
1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าพอใจที่จะเป็นเพื่อนกับใคร					
2. ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน—กำหนดไว้ดังนี้

ถ้าข้อความนั้นมีความหมายในทางบวก การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ถ้าข้อความนั้นมีความหมายในทางลบ การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

2. แบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศ

วิธีสร้าง ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามขึ้น โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามของ มาลินี อยู่โพธิ์ (2525 : 76 - 81) จิราภรณ์ หุ่นตระกูล (2528 : 129 - 133) และรุจิราภา สิทธิปาน (2531 : 79 - 82) โดยปรับปรุงให้ข้อคำถามเป็นแบบ สถานการณ์ ประกอบด้วย เจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างประเทศ การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างประเทศ และความสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างประเทศ จำนวน 30 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามเป็นแบบสถานการณ์ เพื่อศึกษาว่านักเรียนจะทำอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ โดยให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามเป็นข้อ ๆ ซึ่งในแต่ละข้อมีคำตอบคือ ก. ข. ค. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความถึคความรู้สึกหรือการกระทำจริง ๆ ของนักเรียนเพียงข้อเดียว

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ใช้สำรวจความรู้สึก ความถึคเห็นและการกระทำของนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามทีละข้อ ซึ่งในแต่ละข้อมีคำตอบ ก. ข. ค. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึก ความถึคเห็นและการกระทำจริง ๆ ของนักเรียนเพียงข้อเดียว เมื่อเลือกได้ข้อใดให้ทำเครื่องหมาย ล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่นักเรียนต้องการ ในการตอบแบบสอบถามควรปฏิบัติดังนี้

ตัวอย่าง

๐. เมื่อนักเรียนเดินไปซื้อของที่ตลาด แล้วบังเอิญพบเพื่อนต่างประเทศที่ไม่ค่อยสนิท ซึ่งจะต้องเผชิญหน้ากันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ยิ้มทักทาย

ข. จะยิ้มให้เมื่อเขายิ้มให้ก่อน

ค. ไม่กล้ายิ้มตอบแม้เขาจะยิ้มให้ก่อน

ในข้อ ๐. ถ้านักเรียนเลือกข้อ ก. คือ "ไม่กล้ายิ้มตอบแม้เขาจะยิ้มให้ก่อน" ให้ทำเครื่องหมาย ล้อมรอบข้อ ค.

ตัวอย่างแบบสอบถามในแต่ละด้าน

องค์ประกอบที่ 1 เจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ

1. ในการประชุมวางแผนการออกค่าย ซึ่งมีทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศที่แสดงความคิดเห็น ในการประชุมครั้งนั้นมีการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ทั้งเห็นด้วยและขัดแย้งกัน เมื่อนักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้ง โดยเป็นการดีเพื่อออกจากเพื่อนต่างเพศ นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร

- ก. เขาเป็นคนชอบโอ้อวด
- ข. เขาเป็นคนที่ดีแต่พูด
- ค. เขาเป็นคนที่ร่วมมือกับกลุ่มดี

องค์ประกอบที่ 2 การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

1. ถ้าจังหวัดที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่จัดทัศนศึกษา และมีเพื่อนต่างเพศไปด้วย บังเอิญที่นั่งเต็มหมด นักเรียนต้องนั่งม้านั่งเดียวกันกับเพื่อนต่างเพศคนหนึ่งที่ไม่ค่อยสนิท นักเรียนจะหาอย่างไร

- ก. ขอแลกที่นั่งกับเพื่อน
- ข. นั่งกับเพื่อนต่างเพศคนนั้น
- ค. ขอไปนั่งเบียดกับเพื่อนสนิท

องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ

1. เมื่อมีกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งทั้งสองเพศสามารถทำได้เหมือน ๆ กัน ถ้าผู้ควบคุมกิจกรรมให้นักเรียนเลือกเข้ากลุ่มได้อย่างเสรี นักเรียนจะเลือกเข้ากลุ่มใด

- ก. ไม่เข้ากลุ่มโดยอ้างว่าไม่สบาย
- ข. จะเลือกเข้ากลุ่มที่มีทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ
- ค. จะเลือกเข้ากลุ่มที่มีเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกับนักเรียนเท่านั้น

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามแต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 1 คะแนน ถ้าตอบในข้อ ก. ข. ก. ที่ตรงกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ให้ 1 คะแนน ถ้าไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ให้ 0 คะแนน

✓ การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามวัดทัศนคติและแบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านคือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาสิตะพันธุ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี รังสินันท์ เป็นผู้พิจารณาว่า ข้อคำถามนั้นสร้างได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ แล้วผู้วิจัยจึงนำไปปรับปรุงต่อไป

2. การหาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุครุฑชัยรักษ์ จำนวนประมาณ 100 คน แล้วตรวจแบบสอบถามโดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมคะแนนแต่ละคนแล้วเรียงคะแนนจากสูงไปต่ำ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ แล้วนำค่าเฉลี่ยรายข้อของแต่ละกลุ่มมาทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้ t - test แบบสอบถามวัดทัศนคติได้ข้อสอบที่ใช้ได้ จำนวน 32 ข้อ โดยมีค่า t ระหว่าง 2.97 ถึง 6.42 แบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศได้ข้อสอบที่ใช้ได้จำนวน 21 ข้อ โดยมีค่า t ระหว่าง 2.23 ถึง 7.10

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3.1 แบบสอบถามวัดทัศนคติหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ได้จากการคัดเลือกตามเกณฑ์ในข้อ 2 มาวิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

3.2 แบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ หากค่าความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองในข้อ 2 แล้วมาวิเคราะห์โดยใช้สูตร คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder - Richardson 20 or KR 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้วิจัยแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง
2. เลือกแบบสอบถามที่ได้รับคืนเฉพาะที่สมบูรณ์กล่าวคือ ตอบครบทุกข้อไว้ วิเคราะห์ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.78
3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาก่าสถิติพื้นฐาน
 2. วิเคราะห์สมมติฐาน
 - 2.1 หาก่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้วิธีการของ Pearson Product Moment และทดสอบนัยสำคัญโดยใช้ $t - test$
 - 2.2 เปรียบเทียบระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ Analysis of Variance และถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบรายคู่โดยใช้ Newman - Keuls
- ในที่นี้ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอสพีเอสเอส - เอกซ์ (Statistical Package for Social Sciences Version - X หรือ SPSS - X) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 คะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1981 : 49)

1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1981 : 68)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร -9 ใกล้เคียง 100%

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

(Edward. 1975 : 152 - 153)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติโดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถาม
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

(ลวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 170 - 171)

2.3 หากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับ
เพื่อนต่างเพศ โดยใช้ (Kuder - Richardson 20 or KR 20)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 p แทน สัดส่วนของผู้ทำไว้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
 q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง = $1 - p$
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น
 (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้วิธีการของ

Pearson Product Moment จากสูตร

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{N \sum X^2 - (\sum X)^2} \sqrt{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2}}$$

เมื่อ r แทน สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
 $\sum X$ แทน ผลรวมของผลการวัดจากตัวแปร X
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของผลการวัดจากตัวแปร Y
 $\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของ X
 $\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของ Y
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

(Garret. 1969 : 143)

3.2 ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ t - test

จากสูตร

$$r = \frac{r\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}} \quad ; \quad df = N - 2$$

เมื่อ r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1976 : 183)

3.3 หาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป

โดยใช้ Analysis of Variance แล้วพิจารณาด้วยค่า F - test จากสูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน F - distribution

MS_b แทน Mean Square ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

MS_w แทน Mean Square ภายในตัวแปรที่ศึกษา

(Ferguson. 1976 : 233)

ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้

Newman - Kuels

$$q \sqrt{\frac{MS_w}{\bar{n}}}$$

เมื่อ q แทน ค่า q - Statistic ที่ได้จากตาราง

MS_w แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

$\bar{n}$ แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2530 : 268)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน	สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
F	แทน	F - distribution
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean of Square
df	แทน	Degree of Freedom
q	แทน	q - Statistic
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตาราง 2 ถึง 15

1. หาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา

จากสมมติฐานข้อ 1 อัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต วิเคราะห์ข้อมูลแล้วได้ผลดังแสดงในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	N	r	p
โรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง	138	0.31**	.00
โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย	122	0.20*	.02
โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา	101	0.52**	.00
รวม	361	0.33**	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนโดยส่วนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อวิเคราะห์ในแต่ละโรงเรียนทั้ง 3 แบบ พบว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงนิมิต

กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง
โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอัตมโนทัศน์
มีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน ใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบอัคมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามตัวแปรต่าง ๆ
คือ ประเภทของโรงเรียน ระดับชั้น และเพศ

2.1 จากสมมติฐานข้อ 2 อัคมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษา
แบบสหศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอัคมโนทัศน์ ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม
ศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4460.16	2230.08	15.80**
ภายในกลุ่ม	358	50527.64	141.14	
ผลรวม	360	54987.80		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า อัคมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
มัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

เพื่อศึกษาว่า นักเรียนโรงเรียนใดมีอัคมโนทัศน์สูงกว่ากัน จึงทดสอบเป็นรายคู่
ด้วย Newman - Kuels ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบอัตราในทัศนคติของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง
โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาเป็นรายคู่

ประเภทของโรงเรียน	ร.ร สตรี	ร.ร สหศึกษา	ร.ร ชาย
$\bar{X}$	101.42	104.72	109.70
ร.ร สตรี	101.42	-	8.28*
ร.ร สหศึกษา	104.72	-	4.98*
ร.ร ชาย	109.70		-
r		2	3
$q .95(r, 358)$		2.77	3.31
$\sqrt{MS_{w/ก}}$ $q .95(r, 358)$		3.02	3.61

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากตาราง 4 พบว่า อัตราในทัศนคติของนักเรียนใน 3 โรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่ว่าจะเป็นอัตราในทัศนคติของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงและโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงและโรงเรียนมัธยมศึกษาชาย หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาชาย โดยที่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายมีอัตราในทัศนคติที่สูง รองลงมาคือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา และอันดับสุดท้ายคือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง

2.2 จากสมมติฐานข้อ 3 อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอัตมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1000.63	500.32	3.32*
ภายในกลุ่ม	358	53987.17	150.80	
ผลรวม	360	54987.80		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่า อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

เพื่อศึกษาว่า ระดับชั้นใดมีอัตมโนทัศน์สูงกว่ากัน จึงทดสอบเป็นรายคู่ด้วย Newman - Kuels ดังแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบอัตราในทัศนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรายคู่

ระดับชั้น		ม. 2	ม. 1	ม. 3
	$\bar{X}$	102.80	106.13	106.50
มัธยมศึกษาปีที่ 2	102.80	-	3.33*	3.70
มัธยมศึกษาปีที่ 1	106.13		-	0.37
มัธยมศึกษาปีที่ 3	106.50			-
	r		2	3
	q .95(r,358)		2.77	3.31
	$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$ q .95(r,358)		3.10	3.71

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากตาราง 6 พบว่า อัตราในทัศนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีอัตราในทัศนคิดว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนอัตราในทัศนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 จากสมมติฐานข้อ 4 อคติโน้ตส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ระหว่างนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง
7

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอคติโน้ตส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ระหว่างนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1	3241.87	3241.86	22.49**
ภายในกลุ่ม	359	51745.93	144.14	
ผลรวม	360	54987.80		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีอคติโน้ตส์แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนอคติโน้ตส์ของนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย
พบว่า นักเรียนชายมีอคติโน้ตส์ ($\bar{X} = 108.18$) คิดว่านักเรียนหญิง
($\bar{X} = 102.19$)

2.4 จากสมมติฐานข้อ 5 อัตราโนห์ต่นของนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอัตราโนห์ต่น ของนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1	328.86	328.86	2.36
ภายในกลุ่ม	181	25270.82	139.62	
ผลรวม	182	25599.68		

จากตาราง 8 แสดงว่า อัตราโนห์ต่นของนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง ($\bar{X} = 101.42$) กับอัตราโนห์ต่นของนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา ($\bar{X} = 104.53$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5

2.5 จากสมมติฐานข้อ 6 อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอัตมโนทัศน์ ของนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1	892.34	892.34	6.22*
ภายในกลุ่ม	176	25253.91	143.49	
ผลรวม	177	26146.25		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 6

จากการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยอัตมโนทัศน์ พบว่า นักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายมีอัตมโนทัศน์ ($\bar{X} = 109.70$) คิดว่านักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา ($\bar{X} = 104.88$)

3. เปรียบเทียบการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามตัวแปรต่าง ๆ คือ ประเภทของโรงเรียน ระดับชั้น และเพศ

3.1 จากสมมติฐานข้อ 7 การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	448.55	224.27	32.46**
ภายในกลุ่ม	358	2473.48	6.91	
ผลรวม	360	2922.03		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 แสดงว่า การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 7

เพื่อศึกษาว่า นักเรียนโรงเรียนใดมีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากัน จึงทดสอบเป็นรายคู่ด้วย Newman - Kuels ดังแสดงไว้ในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของ
นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยม
ศึกษาแบบสหศึกษาเป็นรายคู่

ประเภทของโรงเรียน	ร.ร สตรี	ร.ร ชาย	ร.ร สหศึกษา
$\bar{X}$	14.41	16.19	17.08
ร.ร สตรี	14.41	-	1.78*
ร.ร ชาย	16.19	-	0.89*
ร.ร สหศึกษา	17.08	-	-
r		2	3
$q .95(r,358)$		2.77	3.31
$\sqrt{MS_{w/\text{ญ}}}$ $q .95(r,358)$		0.67	0.80

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคู่ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงและโรงเรียนมัธยมศึกษาชาย
หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงและโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา หรือโรงเรียนมัธยม
ศึกษาชายและโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 โดยที่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับ
เพื่อนต่างเพศดีที่สุด รองลงมาคือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และอันดับสุดท้ายคือ
นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง

3.2 จากสมมติฐานข้อ 8 การปรับตัวค้ำยันสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่าง
กัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวค้ำยันสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน
ต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	8.71	4.36	0.54
ภายในกลุ่ม	358	2913.32	8.14	
ผลรวม	360	2922.03		

จากตาราง 12 แสดงว่า การปรับตัวค้ำยันสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ($\bar{X} = 15.83$) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ($\bar{X} = 15.84$)
และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X} = 15.31$) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 8

3.3 จากสมมติฐานข้อ 9 การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ
 ของนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 13
 ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน
 ต่างเพศของนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1	156.67	156.67	20.34 **
ภายในกลุ่ม	359	2765.36	7.70	
ผลรวม	360	2922.03		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 แสดงว่า การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของ
 นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้อง
 กับสมมติฐานข้อ 9

จากการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ
 ระหว่างนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย พบว่า นักเรียนชายมีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับ
 เพื่อนต่างเพศ ($\bar{X} = 16.43$) ต่ำกว่านักเรียนหญิง ($\bar{X} = 15.11$)

3.4 จากสมมติฐานข้อ 10 การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง กับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง กับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1	272.05	272.05	41.11**
ภายในกลุ่ม	181	1197.76	6.62	
ผลรวม	182	1469.81		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 แสดงว่า นักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 10

จากการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา พบว่า นักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ ($\bar{X} = 17.24$) ถือว่านักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง ($\bar{X} = 14.41$)

3.5 จากสมมติฐานข้อ 11 การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ
 ของนักเรียนชาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 แบบสหศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน
 ต่างเพศ ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชายในโรงเรียน
 มัธยมศึกษาแบบสหศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1	22.05	22.05	3.05
ภายในกลุ่ม	176	1273.50	7.24	
ผลรวม	177	1295.55		

จากตาราง 15 แสดงว่า การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของ
 นักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชาย ($\bar{X} = 16.19$) กับนักเรียนชายในโรงเรียน
 มัธยมศึกษาแบบสหศึกษา ($\bar{X} = 16.43$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 11

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษากันว่า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามตัวแปรต่าง ๆ คือ ประเภทของโรงเรียน ระดับชั้น และเพศ
3. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามตัวแปรต่าง ๆ คือ ประเภทของโรงเรียน ระดับชั้น และเพศ

วิธีดำเนินการศึกษากันว่า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ โรงเรียนอุครพิทยานุกุล และโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 5,447 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ โรงเรียนอุครพิทยานุกุล และโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) จำนวน 373 คน

✓ 3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ชุดคือ

3.1 แบบสอบถามวัดทัศนคติ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ จำนวน 32 ข้อ แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบคือ รูปร่างลักษณะ 8 ข้อ ความสามารถ 8 ข้อ คุณค่าของตนเอง 8 ข้อ และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น 8 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

3.2 แบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 21 ข้อ แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบคือ เจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ 7 ข้อ การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ 7 ข้อ และความสามารถในการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ 7 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ตรวจนับคะแนนจากแบบสอบถามวัดทัศนคติและแบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ

4.2 หาค่าสถิติพื้นฐาน

4.3 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้วิธีการของ Pearson Product Moment และทดสอบนัยสำคัญ โดยใช้ $t - test$

4.4 เปรียบเทียบตัวแปรระหว่างกลุ่มต่าง ๆ โดยใช้ Analysis of Variance และทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้ Newman - Kuels

✓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย

6. นักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชาย กับนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีอัตราโน้ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาชาย มีอัตราโน้ตสูงกว่านักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา

7. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อทำการทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ทุกคู่มีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศที่สูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และอันดับสุดท้ายคือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง

8. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

9. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนชายมีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่านักเรียนหญิง

10. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงกับนักเรียนหญิง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่านักเรียนหญิง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง

11. การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. อัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยส่วนรวม ($r = 0.33$ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมด) เมื่อแยกศึกษาตามประเภทของโรงเรียนยังแสดงให้เห็นว่า อัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิงมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .31$) โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .52$) และในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .20$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 นั่นคือ ถ้านักเรียนมีอัตมโนทัศน์ต่อการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศที่ดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฮาเมด (Hamed. 1967 : 225 - 239) ที่พบว่า อัตมโนทัศน์และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันทางบวก และสอดคล้องกับ อ่ำไพ ทิริพันธ์ (2505 : 6) ที่กล่าวว่า อัตมโนทัศน์มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคน การที่บุคคลมีอัตมโนทัศน์ที่ดีก็จะมีความนึกคิดที่ดีต่อบุคคลอื่น บุคคลที่ยอมรับตนเองมักจะยอมรับผู้อื่นด้วย

2. นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 15.80$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 โดยที่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายมีอัตมโนทัศน์ที่ดีที่สุด รองลงมาคือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา และอันดับสุดท้ายคือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง ผลการศึกษารังนี้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน ดังที่ พรรณิ ช เจนจิต (2528 : 305) สรุปไว้ว่า สิ่งแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ ซึ่งเกิดจากบุคคลรอบ ๆ ตัวเด็ก เช่น ครู เพื่อน ฯลฯ ประพฤติปฏิบัติต่อเด็กทั้งในด้านดีและไม่ดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บังอร แสนนท์ (2512 : 58 - 62) ที่พบว่า สถานภาพทางสังคมและหน้าที่พิเศษในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการยอมรับตนเองของเด็ก

แสดงให้เห็นว่านักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษามีการปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศดีกว่านักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรรณี มณีสำโพลย์ (2505 : 498 - 500) ที่พบว่า นักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ดีกว่านักเรียนหญิงในโรงเรียนสำหรับเด็กหญิง และสอดคล้องกับ สิริวรรณ กำแหง (2520 : 68) พบว่า นักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรีมีการปรับตัวแตกต่างจากนักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสหศึกษา โดยที่นักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรีมีเพื่อนต่างเพศน้อย ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน มีความวิตกกังวลต่อการถูกเกลียดชังกับเพศตรงข้าม ส่วนนักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสหศึกษามีเพื่อนต่างเพศมาก และชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างเพศ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการคบเพื่อนต่างเพศ

11. การปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกับนักเรียนชาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 11 และขัดแย้งกับการศึกษาของ พรรณี มณีสำโพลย์ (2505 : 498 - 500) ที่พบว่า นักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ดีกว่านักเรียนชายในโรงเรียนสำหรับเด็กชาย ทั้งนี้เพราะว่า ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเปิดโอกาสให้เพศชายมีความเชื่อมั่นในการคบเพื่อนต่างเพศดีกว่าเพศหญิง ถึงแม้ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีผู้หญิงก็ตาม ก็ไม่ทำให้การปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศของเด็กชายในทั้งสองโรงเรียนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับบิดามารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง

บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะมีการจัดกิจกรรมนอกโรงเรียนเพื่อให้เด็ก ๆ ได้มีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้มีการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศได้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้เด็กสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้เพราะจากผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีอัตมโนทัศน์ดีจะทำให้การปรับตัว

สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศด้วยกัน และจากการวิจัยยังพบอีกว่า สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่มีเด็กทั้งสองเพศร่วมเรียนด้วยกัน จะทำให้เด็กปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ดีกว่าเด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่มีเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกัน

2. สำหรับการวิจัย

2.1 การจะศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในระดับที่สูงขึ้นไป เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือในสถานศึกษาลักษณะที่เป็นโรงเรียนประจำ

2.2 น่าจะทำการวิจัยในรูปการทดลอง เช่น กิจกรรมกลุ่มหรือกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาทัศนคติและการปรับตัวด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพื่อทำให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติและการปรับตัวด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาทางสังคมในเด็กและเยาวชนได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- กาญจณี แกล้วทอง. การใช้เทคนิค "แม่แบบ" เพื่อเปลี่ยนมโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่น ในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อักสำเนา.
- จรรยา สุวรรณหัต. "ปัญหาทางจิตวิทยา - สังคมวิทยาของวัยรุ่น," ใน ประมวลบทความทางวิชาการที่บรรยายในโอกาสต่าง ๆ ภายในประเทศ. หน้า 113 - 115. กรุงเทพฯ : โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา, 2520.
- จิระ จิงเจริญศิลป์. ถำนิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรม คลองเตย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อักสำเนา.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นผู้นำและนักเรียนที่เป็นผู้ตาม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2514. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. อักสำเนา.
- จำรัส บุญญานันท์. มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และความต้องการสัมฤทธิ์ผลของเด็กที่ประพฤติคล้อยตามสังคมและขัดกับสังคม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. อักสำเนา.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทของครู. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์, 2527.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. อิทธิพลของสังคมต่อเจตคติของวัยรุ่น.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุภาวดี, 2527.

ดวงมัลย์ เริกสำราญ. "ความสนใจของวัยรุ่นต่อปัญหาสุขภาพจิต," ใน สุขภาพจิตศึกษา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2520.

ธีระ มูลธิยะ. ผลการให้คำปรึกษาแบบโรเจอร์สที่มีต่อการพัฒนาทัศนคติในการปรับตัว

ทางอารมณ์. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา.

นันทิกา เข้มสรวล. การศึกษาสถานภาพทางครอบครัวที่สัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตน และ

พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัด
ราชบุรี. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2522. อักสำเนา.

นิภา นิธยาชน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ : จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต.

กรุงเทพฯ : สารศึกษาการพิมพ์, 2520.

บังอร เสตคนท์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคนอย่างที่ดีคิดว่าคนเป็นและคนอย่างที่ดี

อยากจะเป็นของนักเรียนวัยรุ่น อายุ 13 - 16 ปี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของ
โรงเรียนพระโขนง จังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2512. ปรินญาณินท์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512. อักสำเนา.

บุปผา สิมابرพ์. การเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนิสิตมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์

ระหว่างชายหญิง. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2517. อักสำเนา.

ประนอมศรี ตูยานนท์. การเข้าใจเด็กวัยรุ่นและอิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น.

ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2511. อักสำเนา.

ปราศธาลปน์ กัทธเนตร. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล

ความเกรงใจและการปรับตัว. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

วิทยาลัยวิชาการ ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.

ผกาพันธ์ ชนะกัย. การศึกษาเจตคติทางเพศของนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา

กับนักเรียนหญิงในโรงเรียนสตรีในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์, 2530.

พรรณี ช เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :

อมรินทร์การพิมพ์, 2528.

พรรณี มนัสไพบุลย์. สหศึกษากับการพัฒนาทางค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและธนบุรี ปีการศึกษา 2505. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการ ประสานมิตร, 2505. อัดสำเนา.

พรรณทิพย์ เกษะนันท์. "อัตมโนทัศน์," ใน ประมวลบทความทางวิชาการศึกษา.

กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2517.

พวงสร้อย วรกุล. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยม

ศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานครและสงขลา. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

มบุญ ตะนวิธนา. จิตวิทยาพัฒนาชีวิต. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2526.

รัตนา ชัยทิพย์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนองระหว่าง

บุคคล และการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :

ทวีกิจการพิมพ์, 2528.

วิฑูเพ็ญ บุญประกอบ. "พัฒนาการของบุคลิกภาพ," ใน ตำราเวชศาสตร์. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์อักษรไทย, 2520.

วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุนีย์ อีรคากร. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2522.

วิมล สุวรรณมณี. การเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อักสำเนา.

วรพจน์ จรัสตระกูล. ปัญหาของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อักสำเนา.

สิริวรรณ กำแหง. การศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวในการคบเพื่อนต่างเพศระหว่างนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จบจากโรงเรียนสตรีและนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จบจากโรงเรียนสหศึกษา ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน. สารนิพนธ์ปริญญาตรี กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

สิทธิโชค วรานุสันติกุล. การศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตน ความแตกต่างระหว่างตน และความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2514. อักสำเนา.

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2518.

สุนทร ธนาสนะ. การศึกษาเด็กที่เพื่อนชิงชังและผลของการให้คำปรึกษาที่มีต่อการปรับตัวทางสังคม. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516. อักสำเนา.

อดุลย์ กนยัง. ความติดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครและธนบุรีที่มีต่อการจัดการศึกษาแบบสหศึกษา. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513. อักสำเนา.

- อมรรัตน์ เศวตนันท์. การศึกษาความรู้ ทักษะ ทักษะ ความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศศึกษา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปริญญาโท ภาศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อักสำเนา.
- อรุณ ปาละโก. การศึกษาเจตคติในเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม. ปริญญาโท ภาศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อักสำเนา.
- อรัญ ชื่นมนุษย์. สุขภาพจิตและการปรับอารมณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ดี แอน เอส,
 ม.ป.ป.
- อำไพ ศิริพัฒน์. "ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง," ใน วารสารกฤษฎาศาสตร์. หน้า 99 -
 101. ม.ป.ท., 2513.

Bartussek, D. "Self - Concept," in Encyclopedia of Psychology.
 edited by H. J. Eysenck, W. Arnold and R. Meili. p. 185.
 New York : Herder and Herder, 1972.

Bekanan, Punthip. "The Positive Self - Evaluation of Selected
 Adolescents Living in Group Care," in Unpublished Doctoral
Dissertation. University of North Carolina at Grunedoree,
 1974.

Bowman, D. O. "Alongitudinal Study of Selected Facets of Children's
 Self - Concepts as Related to Achievement, Intelligence
 and Interests," in Dissertation Abstract. 24 : 4536 ; May,
 1964.

Coopersmith, S. "A Method for Determining types of Self Esteem,"
 in Journal of Educational Psychology. 50 : 87 - 92 ; 1959.

Dietche, John Howard. "The Performace of Delinquent and Non -
 Delinquent Boys on Tennessee Department of Mental Health
 Self - concept Scale," in Dissertation Abstract. 20 (4) :
 2540 ; Qctober, 1959.

Edward, Allen L. Techniques of Attitude Scale Construction.
 New York : Appleton - Century - Crofts, 1957.

- English, Horace B. and Ara Champney English. A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms. David McKay Company, 1968.
- Ferguson, G. A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th. ed., Tokyo : McGraw - Hill International Book, 1981.
- Frandsen, N. Educational Psychology. New York : McGraw - Hill Book Company, 1961.
- Garrett, H. E. Statistics in Psychology and Education. New York : David McKay Company, 1969.
- Gilmer, B. Von. Haller and Others. Industrial and Organizational Psychology. New York : McGraw - Hill Book Company, 1971.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw - Hill Book Company, 1969.
- Hamed, Zahran A. S. "The Self - Concept in the Psychological Guidance of Adolescents," in The British Journal of Education Psychology. 37 : 225 ; June, 1967.
- Harris, Samuel D. "A Study of Relationship between the Sixth Grade Students Beliefs about Junior High School, His Concept of Self and other, and His Socioeconomic Status," in Dissertation Abstraction. 22 (5) : 1085 - 1086 ; October, 1961
- Hurlock, Elizabeth B. Children Development. New York : McGraw - Hill Book Company, 1978.
- _____. Adolescent Development. New York : McGraw - Hill Book Company, 1949.
- Kaplan, Louis. Mental Health and Human Relations in Education. New York : Harper, 1956
- Koch, Dale Roy. "Concept of Self and Mathematics Achievement," in Dissertation Abstracts International. 32 (3) : 1081 - A ; September, 1971.
- Lazarus, Richard S. Patterns of Adjustment and Human Effectiveness. New York : McGraw - Hill Book Company, 1969.
- Maskowitz, Merle and Arthur R. Orgel. General Psychology. Boston : Houghton Mifflin Company, 1969.

McCandless, Boyd R. Children and Adolescents Behavior and Development. New York : Holt, 1961.

Nails, Odell. "Positive Self - Concept as and Influence for Academic Achievment in Inner - City School," in Dissertation Abstracts International. 32 (1) : 138 - A ; July, 1971.

Raimy, V. C. "Self - Reference in Counseling Interviews," in Journal of Counsult ance Psychology. 12 : 153 - 156 ; 1984.

Roger, Carl R. Client - Centered Therapy. Boston : Houghton Mifflin, 1951.

တကမ္ဘာ

แบบสอบถามวัดทัศนคติ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ตามความเป็นจริง

1. โรงเรียนที่กำลังศึกษา

- () สตรีราชินูทิศ
 () อัครพิทยานุกุล
 () ประจักษ์ศิลปาคาร

2. เพศ

- () หญิง
 () ชาย

3. ระดับชั้น

- () มัธยมศึกษาปีที่ 1
 () มัธยมศึกษาปีที่ 2
 () มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดทัศนคติ

คำชี้แจง นักเรียนคงจะเคยมองดูตัวเองหรือสำรวจตัวเองมาบ้างและมีความคิดความรู้สึกว่าตนเองมีรูปร่างลักษณะเป็นอย่างไร มีความสามารถมากน้อยเพียงใด มีคุณค่าเพียงใด และมีความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นมากน้อยเพียงใด ข้อความต่อไปนี้จะกล่าววิเคราะห์ความคิดและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตัวเองได้มาก ถ้าหากว่านักเรียนตอบอย่างจริงใจและตรงตามความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุด

โปรดพิจารณาความคิดและความรู้สึกของนักเรียนว่า นักเรียนมีความคิดและความรู้สึกต่อตนเองในตำแหน่งต่าง ๆ ในระดับใด มากหรือน้อยเพียงใด แล้วกาเครื่องหมาย ✓

ลงในช่องที่ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

๐. ข้าพเจ้าเป็นคนหน้าตาดี

เมื่อนักเรียนอ่านข้อความนี้แล้วก็พิจารณาตัวนักเรียนเองว่า ข้อความในข้อต่อไปนี้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเพียงใด สมมติว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนน้อย ก็กาเครื่องหมาย / ลงในช่อง "น้อย" ดังนี้

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๐.	ข้าพเจ้าเป็นคนหน้าตาดี				/	

จากข้อ ๐. แสดงว่านักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกว่าตนเองมีรูปร่างหน้าตาดีมาก

คำอธิบาย

มากที่สุด	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งที่กำหนดให้ในข้อคำถามนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งที่กำหนดให้ในข้อคำถามนั้นอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งที่กำหนดให้ในข้อคำถามนั้นอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งที่กำหนดให้ในข้อคำถามนั้นอยู่ในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายความว่า นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสิ่งที่กำหนดให้
ในข้อคำถามนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย = หักข้อที่ไม่ต้องการ
แล้วกาเครื่องหมาย / ลงในข้อใหม่ตามต้องการ คำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลต่อการ
สอบวิชาอื่น ๆ และไม่นำไปเปิดเผยในที่ใด ๆ เป็นรายบุคคล ขอให้นักเรียนตอบอย่าง
สบายใจและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

โปรดตอบคำถามทุกข้อ เพราะถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งไปแบบสอบถามนี้จะใช้ไม่ได้
ทันที

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าแต่งกายได้เหมาะสมกับรูปร่าง					
2.	เวลาอ่านหนังสือ ข้าพเจ้าสามารถจับใจความที่สำคัญ ๆ ได้					
3.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีเพื่อนรักใคร่มาก					
4.	ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่จะเป็นเพื่อนกับใคร					
5.	ข้าพเจ้ามีร่างกายแข็งแรง					
6.	ข้าพเจ้าเป็นคนเรียนเก่ง					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองสามารถทำประโยชน์ให้เพื่อน ๆ ได้					
8.	เพื่อน ๆ มักให้ข้าพเจ้าเล่นเกมต่าง ๆ ด้วย					
9.	ข้าพเจ้ามีบุคลิกลักษณะดี					
10.	ข้าพเจ้าเป็นคนฉลาด					
11.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่เพื่อนไว้วางใจ					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12.	ข้าพเจ้าร่วมมือกับทุกคนในการทำงาน					
13.	ข้าพเจ้ามีรูปร่างหน้าตาดี (3)					
14.	ข้าพเจ้าจำสิ่งต่าง ๆ ได้แม่นยำ					
15.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณลักษณะความเป็นผู้นำหรือหัวหน้า					
16.	ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ได้					
17.	ข้าพเจ้ายืน เดิน นั่ง ใ้ส่ง่า					
18.	ก่อนสอบทุกครั้ง ข้าพเจ้ารู้สึกวิตกว่าจะทำคะแนนในการสอบได้ไม่ดี					
19.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ตนเองเป็นคนมีความรับผิดชอบ					
20.	เพื่อน ๆ มักยอมรับความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
21.	ข้าพเจ้ามีสุขภาพสมบูรณ์					
22.	เมื่อครูให้ตอบคำถามที่ยาก ๆ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าวุ่นใจ					
23.	ข้าพเจ้าเป็นคนร่าเริงแจ่มใส					
24.	ข้าพเจ้าเป็นที่รู้จักของเพื่อนฝูง					
25.	ข้าพเจ้าเป็นคนกระปรี้กระเปร่า (4)					
26.	ข้าพเจ้ามักไม่เข้าใจบทเรียนที่ยาก					
27.	ขณะนี้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไร้ประโยชน์ (5)					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28.	ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง เพราะกลัวเพื่อน ๆ จะไม่ยอมรับ					
29.	ข้าพเจ้าแต่งกายได้เหมาะสมกับกาลเทศะ ..					
30.	ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าเมื่อต้องพูดหน้าชั้นเรียน					
31.	เพื่อน ๆ ส่วนมากนิยมชมชอบความสามารถของข้าพเจ้า					
32.	เพื่อน ๆ มักขอคำปรึกษาจากข้าพเจ้า					

แบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ใช้สำรวจความรู้สึก ความคิดเห็นและการกระทำของนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามทีละข้อ ซึ่งในแต่ละข้อมีคำตอบ ก. ข. ก. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นและการกระทำจริง ๆ ของนักเรียนเพียงข้อเดียว เมื่อเลือกได้ข้อใดให้ทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่นักเรียนต้องการ ในการตอบแบบสอบถามการปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ โปรดอ่านข้อความให้เข้าใจเสียก่อน
2. เมื่อเข้าใจข้อความที่อ่านแล้วจึงพิจารณาตัดสินใจเลือกคำตอบ โดยทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบคำตอบที่ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นและการกระทำจริง ๆ ของนักเรียนให้มากที่สุด
3. คำตอบของนักเรียนไม่มีคำตอบใดผิด แต่คำตอบอาจแตกต่างกันไปตามความรู้สึก

ความคิดเห็นและการกระทำของแต่ละคน

4. โปรดตอบคำถามทุกข้อ เพราะถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งไป แบบสอบถามนี้จะใช้ไม่ได้ทันที

ตัวอย่าง

๐. เมื่อนักเรียนเดินไปซื้อของที่ตลาด แล้วบังเอิญพบเพื่อนต่างเพศที่ไม่ค่อยสนิท ซึ่งจะต้องเผชิญหน้ากันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ยืนหักท่าย
- ข. จะยิ้มให้เมื่อเขายิ้มให้ก่อน
- ค. ไม่กล้ายิ้มตอบแม้เขาจะยิ้มให้ก่อน

ในข้อ ๐. ถ้านักเรียนเลือกข้อ ก. คือ "ไม่กล้ายิ้มตอบแม้เขาจะยิ้มให้ก่อน" ให้ทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบข้อ ก.

ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนขีด $\equiv$ หักข้อที่ไม่ต้องการ แล้วทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบข้อใหม่ตามต้องการ คำตอบของนักเรียนไม่มีผลต่อการสอบวิชาอื่น ๆ และไม่นำไปเปิดเผยในที่ใด ๆ เป็นรายบุคคล ขอให้นักเรียนตอบอย่างสบายใจ และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ในการประชุมวางแผนการออกค่าย ซึ่งมีทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ที่แสดงความคิดเห็น ในการประชุมครั้งนั้นมีการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ทั้งเห็นด้วย และขัดแย้ง เมื่อนักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้ง โดยเป็นการดีเพื่อป้องกันเพื่อนต่างเพศ นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร

- ก. เขาเป็นคนชอบโอ้อวด
- ข. เขาเป็นคนที่คิดแต่พูด
- ค. เขาเป็นคนที่ร่วมมือกับกลุ่มผิด

2. ในขณะที่นักเรียนกำลังทำงาน มีเพื่อนต่างเพศที่รู้จักกับนักเรียน แต่ไม่ค่อยสนิทมากมาอาสาจะช่วยนักเรียนทำงาน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. รีบปฏิเสธทันที
- ข. แสดงความไม่พอใจที่เขาถูกความสามารถของนักเรียน
- ค. กล่าวขอบคุณและบอกว่าถ้ามีปัญหาแล้วจะปรึกษาภายหลัง

3. ในการประชุมวางแผนจัดกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาเนื่องในวันสำคัญวันหนึ่ง ผู้เข้าประชุมมีทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ นักเรียนเป็นผู้ประสานงานในการประชุมและจำเป็นต้องขอคำแนะนำหรือความคิดเห็นจากเพื่อนต่างเพศ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ขอคำแนะนำเลย
- ข. ขอคำแนะนำเพราะเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม

4. ในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนกับกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ผู้ควบคุมกิจกรรมได้แบ่งหน้าที่ให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบ ในการทำกิจกรรมครั้งนั้นเพื่อนต่างเพศขอร้องให้นักเรียนช่วยทำงานที่เขารับผิดชอบอยู่ โดยบอกว่าเขาไม่ค่อยสบาย นักเรียนรู้สึกอย่างไร

- ก. รู้สึกเห็นใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือ
- ข. รู้สึกว่าเพื่อนต่างเพศชอบเอาเปรียบ
- ค. รู้สึกว่าเพื่อนต่างเพศไม่รับผิดชอบงาน

5. ถ้าจังหวัดที่นักเรียนศึกษาอยู่จัดทัศนศึกษา และมีเพื่อนต่างเพศไปด้วย บังเอิญที่นั่งเต็มหมด นักเรียนต้องนั่งม้านั่งเดียวกันกับเพื่อนต่างเพศคนหนึ่งที่ไม่ค่อยสนิท นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขอแลกที่นั่งกับเพื่อน
- ข. นั่งกับเพื่อนต่างเพศคนนั้น
- ค. ขอไปนั่งเบียดกับเพื่อนสนิท

6. ในการออกไปทำกิจกรรมส่วนรวมครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้ร่วมงานมีทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ทุกคนต่างทำงานของตนตามที่ได้รับมอบหมาย ในขณะที่นักเรียนกำลังทำงานอยู่นั้น มีเพื่อนต่างเพศมาขอความร่วมมือจากนักเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ให้ความร่วมมือเลย
- ข. ให้ความร่วมมือเท่าที่สามารถทำได้
- ค. แนะนำให้รู้จักคนที่จะช่วยเหลือได้

7. นักเรียนและเพื่อนไปเที่ยวสวนสัตว์ บังเอิญเพื่อนของนักเรียนไปพบเพื่อนต่างเพศคนหนึ่งและแนะนำให้นักเรียนรู้จัก ต่อมานักเรียนได้พบกับเพื่อนต่างเพศคนนั้นอีก แล้วเขาเข้ามาทักทาย นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ทำเป็นจำไม่ได้
- ข. ยิ้มให้แล้วพูดทักทาย
- ค. ยิ้มให้แต่ไม่พูดอะไร

8. ในงานเลี้ยงสังสรรค์หลังการสอบปลายภาค ซึ่งมีทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศของนักเรียน ทุกคนต่างพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน นักเรียนคิดว่าถ้านักเรียนอยู่ในงานเลี้ยงสังสรรค์ครั้งนั้น นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. นั่งฟังเฉย ๆ
- ข. พูดคุยกับเพื่อนไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย
- ค. พูดคุยเฉพาะกับเพื่อนเพศเดียวกัน

9. เมื่อมีกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งทั้งสองเพศสามารถทำได้เหมือน ๆ กัน ถ้าผู้ควบคุมกิจกรรมให้นักเรียนเลือกเข้ากลุ่มได้อย่างเสรี นักเรียนจะเลือกเข้ากลุ่มใด

- ก. ไม่เข้ากลุ่มโดยอ้างว่าไม่สบาย
- ข. จะเลือกเข้ากลุ่มที่มีทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ
- ค. จะเลือกเข้ากลุ่มที่มีเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกับนักเรียนเท่านั้น

10. ถ้าโรงเรียนของนักเรียนจัดกิจกรรมกีฬาเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างโรงเรียนขึ้น และมีเพื่อนต่างเพศจากหลาย ๆ โรงเรียนมาร่วมด้วย นักเรียนได้รับหน้าที่เป็นผู้บริการน้ำดื่มแก่เพื่อนจากโรงเรียนอื่นที่เป็นเพศตรงข้ามกับนักเรียน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรในการให้บริการน้ำดื่มแก่เพื่อนต่างเพศ

- ก. รู้สึกเฉย ๆ
- ข. รู้สึกวิตกกังวล
- ค. รู้สึกพอใจที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรม

11. ถ้านักเรียนได้รับอุบัติเหตุจะต้องไปนอนโรงพยาบาล แล้วมีเพื่อนต่างเพศไปเยี่ยมนักเรียน นักเรียนจะพูดกับเขาอย่างไร

- ก. ขอบใจมากที่เธอมาเยี่ยม
- ข. ดันไม่อยากจะให้เธอมาเห็นตอนป่วยเลย
- ค. ไม่ต้องเสียเวลามาเยี่ยมก็ได้ฉันไม่ได้เป็นอะไรมากหรอก

12. ถ้าโรงเรียนของนักเรียนจัดให้นักเรียนเล่นกีฬากิจกรรมกีฬาเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างโรงเรียนขึ้น บังเอิญกีฬาประเภทที่นักเรียนสมัครลงเล่นมีเพื่อนต่างเพศจากโรงเรียนอื่นลงเล่นด้วยเป็นจำนวนมาก นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. จะเล่นกีฬาประเภทนั้น
- ข. จะพยายามหาคนมาเล่นแทน
- ค. ไม่ยอมเล่นกีฬาประเภทนั้น

13. ในการเดินทางกลับบ้านจะมีทางเดินอยู่ 2 ทาง ทางแรกนักเรียนจะต้องเดินผ่านโรงเรียนของเพศตรงข้าม และนักเรียนจะถูกเพื่อนต่างเพศทักกระเช้าเข้าหาอยู่เป็นประจำ แต่ทางแรกนี้ไกลกว่าทางที่ 2 นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ให้ผู้ปกครองมารับ
- ข. ไปทางที่ 2 เพราะไม่ชอบการทักกระเช้าของเพื่อนต่างเพศ
- ค. ไปทางแรกเพราะการทักของเพื่อนต่างเพศไม่ใช่เรื่องน่ากลัว

14. ขณะที่นักเรียนนั่งรถประจำบ้าน นักเรียนลิมของไวยนรถแล้วมีเพื่อนต่างเพศ
เก็บของมาคืนให้นักเรียน นักเรียนจะพูดอย่างไร

- ก. ขอบคุณมากนะ
- ข. ฉันนึกแล้วว่าต้องมีคนเก็บไว้ให้
- ค. ฉันนึกว่าไม่ได้คืนเสียแล้วเพราะหัดที่เธอเก็บได้

15. ในงานวันเด็กโรงเรียนของนักเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนอื่นซึ่งเป็น
โรงเรียนสำหรับเพศตรงข้ามกับนักเรียน อาจารย์แบ่งหน้าที่ให้รับผิดชอบเป็นกลุ่ม ทำให้
กลุ่มของนักเรียนมีทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ กลุ่มของนักเรียนรับทำหน้าที่
ตกแต่งห้องงานศิลปะ และนักเรียนได้หัวหน้าเป็นเพศตรงข้าม ในระหว่างการประชุมเสนอ
แนวทางการปฏิบัติงานครั้งนั้น หัวหน้ากลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกับนักเรียน นักเรียนจะทว่า
อย่างไร

- ก. ไม่ยอมรับแนวทางการทำงานของหัวหน้า
- ข. ยอมปฏิบัติตามถ้ากลุ่มเห็นว่าเป็นแนวทางที่ดี
- ค. ถ้าเป็นไปได้ขออนุญาตอาจารย์ที่จะต้องไม่ทำงานร่วมกับหัวหน้าคนนั้น

16. ถ้าโรงเรียนของนักเรียนจัดนิทรรศการ และกลุ่มของนักเรียนได้รับหน้าที่
ให้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักเรียนจากโรงเรียนอื่นมาชมนิทรรศการ ซึ่งโรงเรียนที่นักเรียน
จะไปประชาสัมพันธ์เป็นโรงเรียนที่มีเฉพาะนักเรียนเพศตรงข้าม นักเรียนจะทว่าอย่างไร

- ก. ขอทำหน้าที่อื่นแทน
- ข. รับงานแต่ให้เพื่อนไปทำหน้าที่
- ค. ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อน ๆ

17. นักเรียนมักมีเพื่อนมาปรับทุกข์หรือปรึกษาหาหรือบอ้ย ๆ แต่เป็นเพื่อนเพศเดียว
กัน ถ้ามีเพื่อนต่างเพศคนหนึ่งมาแล้วความทุกข์ยากลำบากให้นักเรียนฟัง นักเรียนจะทว่าอย่างไร

- ก. รับฟังและแสดงความเห็นใจ
- ข. ทว่าไม่สนใจเพื่อเขาจะได้เลิกพูด
- ค. นั่งฟังอย่างอึดอัดเพราะคิดว่าเขาน่าโอกาสดีสิน

18. นักเรียนและเพื่อนไปช่วยกันจัดสวนหย่อมที่บ้านเพื่อน มีญาติของเพื่อนซึ่งเป็นเพศตรงข้ามกับนักเรียนมาช่วยทำ และเขาได้เสนอแนะวิธีการทำงานซึ่งไม่ตรงกับวิธีการของนักเรียน นักเรียนจะหาอย่างไร

- ก. ไม่สนใจเลย
- ข. หง้างไม่ฟังบ้าง
- ค. ยอมรับวิธีการทำงานของเขา

19. ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์เพื่อนชวนนักเรียนไปทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ที่บ้านของเขา ขณะที่กำลังทำการบ้านอยู่นั้นพี่ของเพื่อนซึ่งเป็นเพศตรงข้ามกับนักเรียนเข้ามาคุยว่าเขาเก่งคณิตศาสตร์และจะช่วยทำ นักเรียนคิดว่าเขาเป็นคนอย่างไร

- ก. เขาเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี
- ข. เขาเป็นคนชอบแสดงว่าเขาเป็นคนเก่ง
- ค. เขาเป็นคนชอบช่วยเหลือคนซึ่งบางครั้งก็ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ

20. ขณะที่นักเรียนเดินเล่นอยู่ในสวนสาธารณะแห่งหนึ่ง มีเพื่อนต่างเพศที่ไม่ค่อยสนิทที่จกักรยานสวนทางกับนักเรียนและล้มลงไถล ๆ ตัวนักเรียน นักเรียนจะหาอย่างไร

- ก. ทำเป็นไม่เห็นเพราะกลัวเขาอาย
- ข. รีบเข้าไปช่วยและถามว่าเจ็บมากไหม
- ค. ยืนดูอยู่เฉย ๆ ว่าเขาเป็นอะไรมากหรือเปล่า

21. ในการจัดกิจกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งเป็นโครงการร่วมระหว่างโรงเรียน กลุ่มของนักเรียนมีเพื่อนต่างเพศเป็นจำนวนมาก และนักเรียนต้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน นักเรียนจะแสดงความคิดเห็นอย่างไร

- ก. ไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ
- ข. แกล้งแสดงความคิดเห็นขัดแย้ง
- ค. แสดงความคิดเห็นเท่าที่สามารถทำได้

แบบสอบถามวัดทัศนคติในทัศน

องค์ประกอบที่ 1 รูปร่างลักษณะ ประกอบด้วยข้อ 1,5,9,13,17,21,25

และ 29

องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถ ประกอบด้วยข้อ 2,6,10,14,18,22,26

และ 30

องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของตนเอง ประกอบด้วยข้อ 3,7,11,15,19,23,27

และ 31

องค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น ประกอบด้วยข้อ 4,8,12,

16,20,24,28 และ 32

แบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ

องค์ประกอบที่ 1 เจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ ประกอบด้วยข้อ 1,4,7,10,13,

16 และ 19

องค์ประกอบที่ 2 การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ประกอบด้วยข้อ 2,5,

8,11,14,17 และ 20

องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ ประกอบด้วย

ข้อ 3,6,9,12,15,18 และ 21

ตาราง 16 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดทัศนคติในทัศน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	3.90	17	6.42
2	4.46	18	2.23
3	3.90	19	3.77
4	4.14	20	5.64
5	4.32	21	4.17
6	4.18	22	3.79
7	4.48	23	3.61
8	5.43	24	4.96
9	6.03	25	3.90
10	4.03	26	2.97
11	3.71	27	3.56
12	5.93	28	5.21
13	4.72	29	4.68
14	4.30	30	4.40
15	3.44	31	6.11
16	4.33	32	6.17

ตาราง 17 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามการปรับตัวด้านสัมพันธภาพ
กับเพื่อนต่างเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	3.83	12	3.82
2	4.64	13	3.75
3	3.45	14	3.50
4	3.70	15	3.30
5	3.54	16	4.60
6	4.91	17	5.27
7	3.30	18	5.73
8	4.60	19	4.50
9	7.10	20	5.40
10	4.17	21	2.83
11	4.91		

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย นางสาวนิมมวล อันทะชัย

ภูมิลำเนา 24 หมู่ 4 บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

การศึกษา พ.ศ. 2519 ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่

อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

พ.ศ. 2522 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกุศรังประชาสรรค์ ตำบลกุศรัง

อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ. 2528 กรุศาสตร์บัณฑิต (ก.บ. วิทยาศาสตร์ทั่วไป)

วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

พ.ศ. 2532 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม. จิตวิทยาการศึกษา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สถานที่ทำงาน

โรงเรียนบ้านเมืองเสือ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม